

ERİK AĞACI ÖYKÜ

ISSN 3062-0368

Kültür - Sanat - Edebiyat Dergisi

Mayıs - Haziran 2026

Sayı- 39 Yıl - 6

Fiyat: 100 TL

Kamil Akdoğan Dosya :

Hatice Eğilmez Kaya

Aslıhan Tüylüoğlu

Canan Sanlı

Muharrem Demir

Müge Sahillioğlu

Yunus Karakoyun - Forugh Farrokhzad (Çeviri :Turgut Say) - Senem Gökel - Cemal Karsavran

Ahmet Yılmaz Tuncer - Rıdvan Yıldız - Uğur Olgar - Halil Maraş - Hızır İrfan Önder

Sophia Jamali Soufi - Hasan Çelikkol - Fazıl Alasya - Eda Çalışlar - Deniz Saygın - Ülkü Duran Bulut

Eyüp Erhun Köse - Başak Esmâ Arık - Hâbil Yaşar - Serpil Tuncer - Mehmet Livvarçin - Barış Ayhan - Nurhayat Kayar - Nurcan Ören

Erik Ağacı Öykü iyi
okumalar diler.

Dergileri okurken yalnızca satın almak ve okumakla kalmazsınız. Bir çok öykü ve edebi metin çeşitliliğini satın almış olursunuz. Beyninize girecek olan bilgilerin ve haznenin çeşitliliğini almış olursunuz.

Dolayısıyla kitap ve dergi satın alma işi basit bir alışverişi aşar ve siz beyninizin besinini almış olursunuz. Hangi edebi metine yatırım yaptığınıza yani kendinize dikkat ediniz. Sağlıklı bilgiler dileriz.

EDİTÖRDEN SEVGİLERLE

Sevgili Okuyucu

Takvimler değişirken, sözcüklerin ve imgelerin izinde yine dopdolu bir sayı ile sizlerle birlikteyiz.

2026 yılına edebiyatın dingin sesiyle; sanatın çoğaltan, derinleştiren bakışıyla adım atıyoruz. Dergimizde yer alan eserler ve sanatsal görsellerle, hızlı yaşamının tercih edildiği bu çağda sizleri kısa bir duraklamaya davet ediyoruz. Çünkü edebiyat ve sanat, içinde yaşadığımız modern zamanın hızını artırmaktan ziyade; durmak, bakmak, hissetmek ve biraz soluklanarak zamanın sert akışını yumuşatmak için vardır.

Bu yıl siz okuyucularımızı, aceleyle tüketilen metinlerle buluşturmaktan çok; altını çizmek isteyeceğiniz, kapattıktan sonra bile zihninizde kalacak satırlarla buluşturmak adına var gücümüzle çalışmayı hedeflemekteyiz. Edebiyatın, gündelik hayatımızda hepimiz için huzurlu bir alan olması en büyük temennimizdir.

Dileriz 2026 yılı, dünyada huzur ile barışın bir arada olduğu bir yıl olarak tarihe geçer.

Keyifli okumalar dileriz.

İÇİNDEKİLER

04	Argüman
Yunus Karakoyun	12	Acıların Sonu Yok Mu?
Hızır İrfan Önder
05	Cuma
Forugh Farrokhzad	13	Fay
Sophia Jamali Soufi
06	Köpeğin Öyküsü
Senem Gökel	14	Kırmızı Kalemle Yazılmış Mektubun İlk Cümlesini Okuduğumda
Hasan Çelikkol
07	Kimyası Bozuk Hayat
Cemal Karsavran	15	Ya Sonrası?
Fazıl Alasya
08	Suskunluğun
Ahmet Yılmaz Tuncer	16	Yılın İlk Karı
Eda Çalışlar
09	Rüyaların da Kendi Hayatları Var
Rıdvan Yıldız	18	Bankalar Caddesi
Deniz Saygın
10	Duman Ağaçları
Uğur Olgar	20	Ağaçtaki Gizem
Ülkü Duran Bulut
11	Benim İçin
Halil Maraş	22	Kapının Ardındaki Gözler
Eyüp Erhun Köse

İÇİNDEKİLER

26	Israrın Külleri
Başak Esmâ Arık	50	Eski Ankara'dan ve Afyon'dan Kalan
Sıcak Bir Gülümseme: Feride Apak
Hatice Eğilmez Kaya
28	Baş Harfi “-”
Habil Yaşar	53	Israrın Edebî Ahlâkı: Kamil Akdoğan'ın
Umut İradesi
Muharrem Demir
30	Zeyyad Selimoğlu ve Deniz
Serpil Tuncer	55	Kamil Akdoğan'a Mektup
Müge Sahillioğlu
34	Arkaya Kalmak
Mehmet Livvarçin	57	Veda
Barış Ayhan
36	İnsana İlişkin Evrensel Bir Umudun
Sesi Kamil Akdoğan'la Söyleşi
Hatice Eğilmez Kaya	59	İyi
Nurhayat Kayar
39	Tülün Ardındaki Ay, Bir Yol Çizme Hâli
Aslıhan Tüylüoğlu	61	Kalbin Fay Kırıkları
Nurcan Ören
42	Kaybolan Antakya'nın Canlı Tanığı:
He Cânım Baba ve Hatıralar
Canan Sanlı		
46	Tülün Ardındaki Ay: Umuda Açılan
Şeffaf Pencere
Canan Sanlı		

Argüman

“

başlayacak her şey boşlukta paramparça
ve olmayacak şeylerin bir hiç uğruna bir şiire

yaşantıların yokluğunda cehennem derinliğine

o kayıp zamanın başlangıçlarında unutulmuş
susayan tenimdeki yaralar için yaşıyorum belki

ve çocukluğunu atlaslarda arayan bir gün cumartesi anneleri
beyaza renk diyorum onlar kırmızıya evlerin kederi

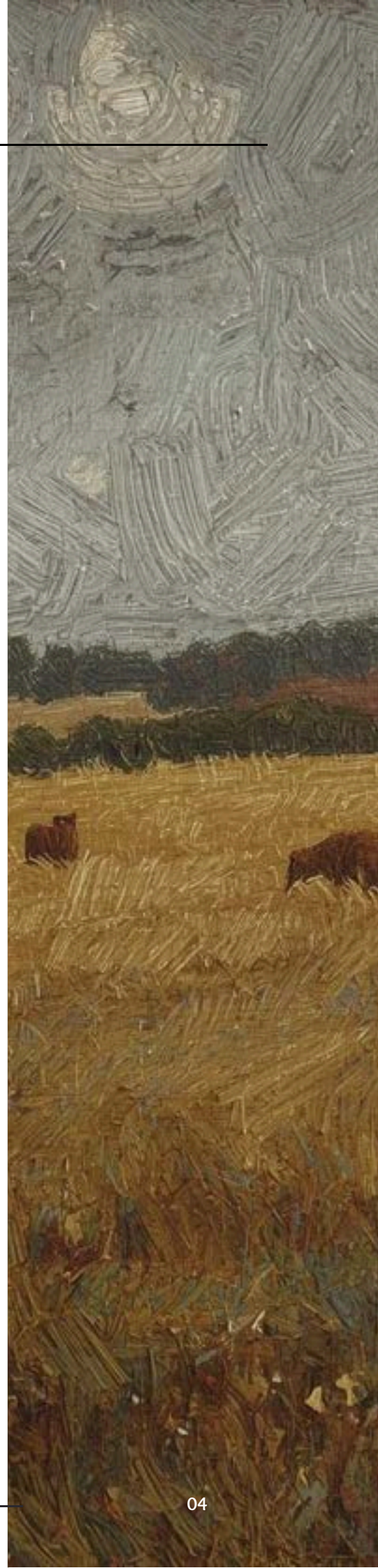
ölümü çözmek istiyorum bir baş ağrısı veya
eksikliği yurtsuzluğunun göçebe olarak o utanç

savaşın eşliğine gelenlerin arasında bir şair
zihin bulanıklığında en temiz argüman yine şiir

veya çoklu kişilik bozukluğu nedir tedavisi
beni göğsüne leke çıkmazı sokakta bir köpek

korkunun refleksiyle ve sırtıma akıyor ter boncuğu
ışığa yürüyorum, oraya uzakta bir sessizliğe

Yunus Karakoyun

CUMA

Forugh Farrokhzad¹

Çeviri: Turgut Say

Cuma sessiz,
Cuma yapayalnız
Cuma eski sokaklar gibi mahzun
Cuma; uyuşuk hastalıklı düşünceler
Cuma o sonu gelmeyen esnemeler
Cuma beklentisiz
Cuma boyun eğmiş.

Ev boş
Ev kasvetli
Ev kapamış kapılarını gençlik coşkusuna
Ev karanlık, güneş uzak bir rüya
Ev yalnızlık, fal ve şüphe
Ev perde, kitap, dolap ve imgeler

Ah, ne sakin ve gururla geçerdi
Garip bir nehir gibi akardı hayatım
Bu sessiz, terk edilmiş cumaların
kalbinde
Bu boş, kasvetli evlerin içinde
Ah, ne sakin ve gururla geçerdi...

¹ FürüĖ Ferruhzad (1935-1967) İnan çağdaş şiirinin en önemli şairlerinden biri.

KÖPEĞİN ÖYKÜSÜ

Boz köpek
duran arabayı kokluyor.
İçinden çıkacakları beklemeden.
Senin benim düşündüğümüz şeyler değil düşündüğü.

Orada duruyor
geçmişini arkasından gelmeden.

Marka parfümleriyle çiftler,
egzozu bozuk arabalardan inip
kahvaltı için fırına giriyor.

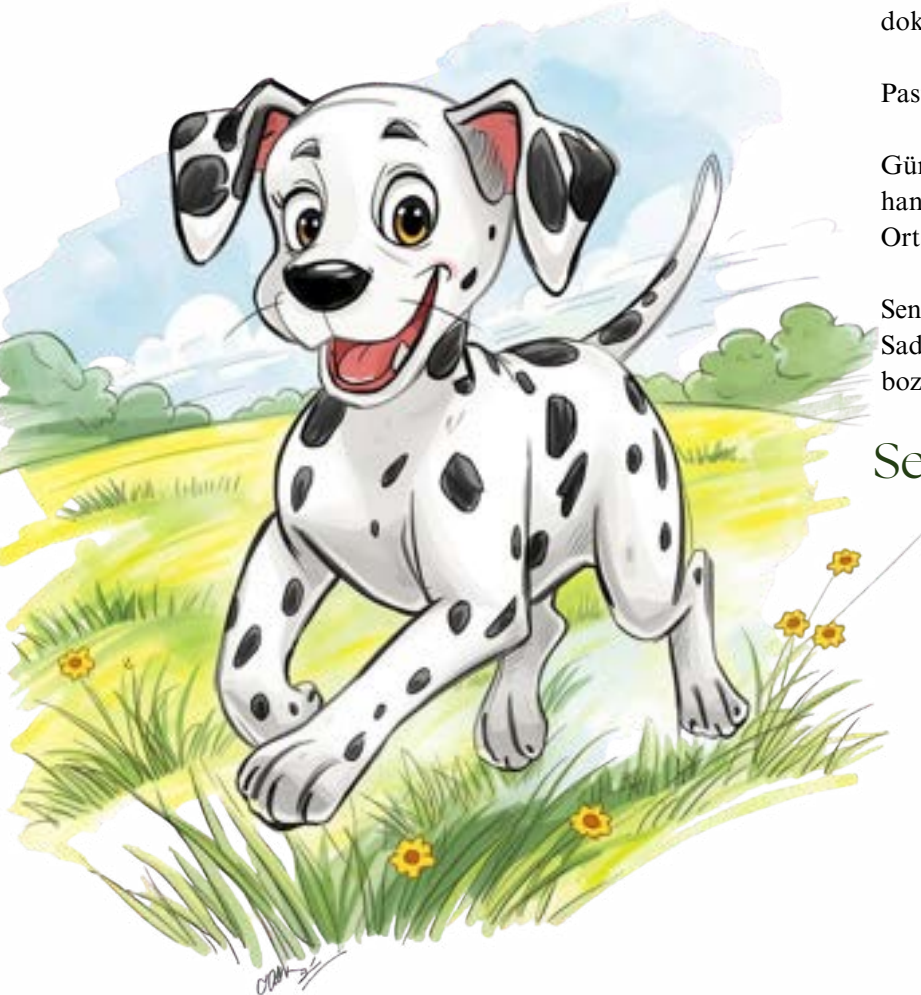
Ötede serçeler zıplıyor
köpeğe aldıkları yok.
Parmaklıkları kapı ardından hırlayıp
bir hamleyle havlıyor bize.
'Onun doğası öyle', diyor sevgilim.
Yerde, karşı fırının poğaçaları;
dokunmamış hiçbirine.

Pastayı da serçeler yiyecek.

Gün boyu,
hangi kötünün kokusunu alırsın, hangi iyinin?
Ortası var mı ikisinin?

Senin benim düşündüğümüz şeyler değil düşündüğü.
Sadece sahibinin verdiklerini yiyen
boz köpeğin bu öyküsü.

Senem Gökel

Kimyası Bozuk Hayat

Ölü doğmuştu sabaha güneş
O gün ne yapılması gerekiyorsa hepsini yapmıştı
Kan kusup kızılçık şerbeti içmişti
Her bir ah çekiş ömür yarısıydı

Sahipsizdi gün sahipsizdi gece
Sessizlik bıçak yarası kadar ağırdı
An aylar yıllarla yarıştıydı
Su kaynatıyordu nefesi

Yapılan hiçbir şeye yaranılmayan
Gücünden fazlasına güçlenen
Karşılıklı anlamsız itişip kakışmalar
Körkütük zalimdi sözler

Dinmeyen öfkeler nöbetteydi
Korku duvarları mı aşılmıştı
Kimdi neydi bu çıkmaza sürükleyen
Dokunsan kırılıp dağılacaktı

Rüzgârda sallanan bayrak gibi titriyor
Yörüngesini kaybetmiş koşuyordu
Sabır taşları çatlarken reva mıydı
Kimyası bozuk hayat

Cemal Karsavran

SUSKUNLUĞUN

Ahmet Yılmaz Tuncer

Bir fırtınada
Kaybolduğunu sanıyorlar
hayallerimin
Oysa hayallerimin
Bin ihtimali var hepsinin
İçinde gözlerin saklı ve bakıyor
oradan
Bir alev hâline geldiğimi
biliyorum
Unutmaya dair bir bilinmez var
yaşamda
Kaçıyorum ondan
Bir yıldız sancısıyım
Her gece ayın gözlerine bakan
Senin de bir ihtimalin
Olmalı sedayı yok sayacak
Göklere bırakmışım
Uçurtmamı ve kalmıştı o yıllarda
Gözyaşlarım ne kopan fırtınanın
Dinginliği ne senin suskunluğun
Her gece geçtiğin hayallerimden
Alıp götürüyor sevdami
Bilmiyorsun bir yakamozum
Denizin gözlerinde var olan
Ne zaman gökyüzünden
Silersen ışıklarını ayın
O zaman yok olur giderim

Rüyaların da Kendi Hayatları Var

İçimdeki genişlikler kayboldu
Paslı bir demir parçası gibi
Başımdan geçen şeyler eskiden de
Sustum, kimseyi bulamadım, kendime katlandım

Dünya her şeye yetişiyor
Herkes uyurken derdim ortağım
Toprak hâlâ senden bahsediyor
Sıcak ve kuşlar...

Hava aydınlandı
Güneş hâlâ bir yer ayırmıyor mu yüzüne?
Mektuplar da yaratılmıştır
Çiçeklerden önce
Kayboldu çünkü kendini gördü

İçimdeki eski sesler baharı unutmuş
Sessizliğim mağarayı uyandırıyor
Alıngan bir türküye kuruldum

En güzel aşk hangi harfle başlar?
Gökyüzü yorgunluğuyla kirleniyor
Bir kış masalında seviyorum seni
Yasım rüzgârın mezar taşı

Birkaç sözcük eksik bende
Nereden bakarsam oradan başlıyorum hayata

Rıdvan Yıldız

Üç zaman saplanmış mahcubiyetime
Toprağın buğusundan utaniyorum
Aşk beni her gün doğuruyor
Gözyaşıyla, gülücüklerle
Kendime hâlâ alışamadım
Her şeyin yaşını hayal ediyorum

Rüyaların da kendi hayatları var
Yastık beni ezberledi

DUMAN AĞAÇLARI*

Uğur Olgar

Tünel bitti, göründü Carrà'nın duman ağaçları.
Bulutlar nasıl oluşur, gözlemelisin: birikip
kararmalarını, ne zaman yağacaklarını dolu dolu
hissetmelisin ilk damla düşmeden önce diline.

Bir tünel daha; girildi içine raylar çılgık çılgığa
uzatıyor köhne trenin yolunu üstündeki kara kuşlar
neden uçup kaçamıyor ülke uçuruma giderken?

Bu tüneller de bizim, oğlan bizim, kız bizim. Yine
biz düzeltereğiz eğrilmiş rayları, biz onaracağız
bozulmuş traversleri.

Tünelleri gündüz gün, gece ay ışığıyla dolduracak
olan biziz. Uçurum yamacında tutunacak dallar
bitiren de biziz. Kara kuşlara mavi gökyüzleri
sunacak olan da.

Duman ağaçları çiçek açacaktır elbette.

* Duman Ağaçları: Fütürist İtalyan ressam
Carra'nın bir tablosundaki tasvir

Benim İçin

Halil Maraş

Kapattım perdemi kün oldu yüzün
Baharı görmeden başladı güzün
Ateşi kül eder bende ki közün
Bir ahı da tut benim için
Kırpıkların kurşun gülüşün hasis
Şefkatin güman nefretin muhlis
Güneş sen olsan ben de hep bir sis
Bir sözü de yut benim için
Gölgeni beynime resmetmiş kalbim
Kime baksam sende ki kayıp eşkâlim
Bir haber gelmezse, deme sağ salım
Bir zehri de tat benim için
Yorulurken ruhum demlenir ahvalim
Artık zamana hükmetmez mecalim
Mahşere kalsın artık küskün hayalim
Bir kabirde de yat benim için
Keşkeler biriktikçe battım derine
Menekşe kokladım gülün yerine
Aşkın ırmağının coşkun seline
Bir kayık da bat benim için
Ömrün incinir gözünde gizlenir fer
Benden aldıklarımı var toprağa ver
Senin olmadığın kalsa bir tek yer
Bir tabut da çat benim için

ACILARIN SONU YOK MU?

Hızır İrfan Önder

Gezip durdum kentin sokaklarını,
Yüzüne baktığım yok yalnızlığımın!..

Yetim bir çocuğun saçlarını okşadım,
Cennetin kokusu geldi burnuma...

Üstüme gelme hayat, gelme üstüme
Durmadan kapımı çalıyor ecel!..

Hiçbir şey neden yolunda gitmiyor anne?
Çoktan tadı kaçtı, tarihi geçmiş hayatın!..

Bitmiş bir aşk gibiyim baba, bitkinim
De bana: acıların bir sonu yok mu?..

Fay

Izdırıp
Damarlarda koşar
Ve ölü toprağın tadı
Dilime serpilir
Ve gölge...
Ah, gölge!
Hiçbir mezara sığmayan yoldaş
Omuzların titremesine yapışık
Ben ve o
Bir olduk
Var olmayan bir varoluşun tozunda
O kayıp benliğimdir
Çatlamış gülümseme
Ölü bakış
Gölge
Sahip olunamayan her şeyin yükü
Bugünün cansız bedenine
Ve ayna ...
Ayna, gerçek ıstırapı yüzümüze vurmaz mı?
Ruhun çatlaklarının bir görüntüsü
Gözümü dikiyorum
Sanki bin yıldır
Bir yabancınn gözlerinde
Donmuş gibiyim
Kendimi göremiyorum
Onun içinde seyrettiğim
Yalnızlığın mutlak çıplaklığı dışında
Ayna
Gerçek benliğimi
Deliliğe sürüklüyor
Gözlerin griliği
Saçların karalığı

Dudakların çatlağı
Yalnızlık
Ama... yalnızlık
Ne duvar ne de pencere
Yalnızlık
Bu, bedenlerin arasındaki boşluktur
Sırtımdan
Artık üzerimde olmayan
Ama kendi varlığımın bir parçası olan
O gölgeyle
Ayna
Tek kalmış varlığımın
Resmine diler gözlerini
Yalnızlık budur
Sessiz bir yüzleşme
Artık olmayan bir gölgeyle
Ve hiçliği sergileyen bir ayna ile
Ve bu sonsuz döngü
Izdırıp
Sessizlik
Bir çılgılık
Ve mutlak yalnızlık
Görünmez çizgilerin kesişimi
Nihayetsiz bir çemberde
Son mu?
Saf hiçlik...

Sophia Jamali Soufi

Kırmızı Kalemle Yazılmış Mektubun İlk Cümlesini Okuduğumda

Bir şey yok değildi de vardı, mavi pulun üstünde
Acı bir haber olabilir miydi
Pegasus'un getirdiği mektup
Tanıdık geldi el yazısı, okumaya başladım

İlk cümlede sarsıldığımı söylemeliyim
Kutsal metinler gibiydi hiç aklıma gelmeyen
"Sen uzakta olsan da, buradan örtüyorum üstünü
üşüme" diye yazmıştı kırmızı kalemle

Saf ve çocuksu hâlini gördüm o an
Üstelik gözyaşı da vardı kelimelerinin
Ağır bir suçlu olduğumu hatırlattı
Unuttuğum için rengini gözlerinin

Esin kaynağımdı, vaktiyle ismini kazımıştım
Hiç bitmeyecek diyordum, neden böyle
düşünmüştüm ki
Ayrılmıştık işte, ayrılık en acılı büyüme
Şimdi kalemi saplanıyor kalbime

Hasan Çelikkol

YA SONRASI?

FAZIL ALASYA

Sevdin bir kere,
Nar bahçeleri gibi kırmızı
Yüreğinde bin tomurcuk
Sanki sofra kurdun özenle
Issızlardan koşup gelen aşka
Salkım salkım sevgi ikram ettin
Sonundaysa mülteci oldun sevdaya
Ya sonra?

Ben kırmızı severim, saplantılıyım
Kim bilir, nedeni damarlarımda dolaşan
Kalemime akan aşk olsa gerek
Günleri dizelerle kucaklarken
Halâ eklenecek yıllar var sandım
Sonunda ömür denen senfoni çıktı

Sayarken yılları saçlar beyazladı
Misket oynayan eller kocadı
Olmaz denenler umutla oldu
Acılar sabır değirmeninde kavruldu
Ya sonra derken,
Baktım, susturamadığım çocuk var içimde
Üstelik kalemimden hâlâ aşk akıyor...

YILIN İLK KARI

Eda Çalışlar

İlkokul son sınıftayım, yılın ilk karı dışarıda lapa lapa yağıyor, soba alabildiğine öfkeli hem yemekleri hem de onca horantayı ısıtmak için yanıp tutuşuyor.

Yetmezmiş gibi üstünde bir de ıhlamur kaynatıyor. Annem patates pişirmiş yine, mercimek çorbası ve dört çift pide ile hepimizin karnını doyurmanın telaşında. Masanın başındayız; iki abim, küçük kız kardeşim ve ben. Babam henüz eve gelmemiş, işe mi kahveye mi gitti bilmiyoruz; kimse de merak etmiyor zaten. Yeter ki kirayı kumarda yemesin. Ev, sarımsak, ıhlamurdaki karanfil, annemin yıkayıp sobanın etrafına astığı çamaşırlar ve sanırım en çok ev gibi kokuyor.

“Kış erken bastırdı,” diyor İsmail abim, “daha çok kömür almak lazım, bu ay fabrikada çift mesai yapacağım,” diye de ekliyor. Aşık kendisi, üç yıldır Emine ile evlenmenin derdinde. “Bir nikah masasına otursam kızı kaptırmadan,” diye planlar yapıp duruyor. Ancak bir türlü parayı denkleştiremiyor.

Recep abim askerden yeni geldi, her gün iş arıyor; umutsuz, amaçsız. Ne iş olsa yapacak, güya da kısa yoldan para kazanmanın peşinde daha çok.

İki oğlu da okumayınca annem bizi okutmak için her gün hayaller kuruyor. “Benim güzel kızlarım üniversiteye bile gidecekler, altın bilezikleri olacak, kocalarına minnet etmeyecekler,” diyor. “Masa başında çalışacaklar illa,” diye de ekliyor. Komşumuz Hatice teyze, torunu Ahmet beyaz yakalı oldu diye pek bir övünüyormuş. Annem bunu duyduğundan beri hepimizin gömlek yakalarını elinde tekrar tekrar yıkayıp beyazlatmaya uğraşiyor, sanki kaderimizi de ağartabilecek gibi...

En küçüğümüz Meryem’in upuzun, dümdüz, ipek gibi saçları, iri ela gözleri var. Aynalardan kendini alamıyor; güzelliğinin son derece farkında, fakat onun da okumakta gözü yok.

Hâl böyle olunca o yıl gece gündüz ders çalışıp Anadolu lisesi sınavını derece ile kazanıyorum. Annemin şu hayatta tek bir dileği gerçek olursa, hepimiz mutlu oluruz, belki kaderimiz değişir diye...

.....

Yıl olmuş 2015, diyor toplantıda genel müdür, üslupsuz bir sinirle: “Siz hâlâ bunlarla mı uğraşıyorsunuz Handan Hanım!” deyince ister istemez toparlanıyorum olduğum yerden, dosyayı yeniden inceleyeceğimi belirtiyorum. Pencereden yağın karı görünce neden anılara daldığımı anlıyorum. Yılın ilk karı lapa lapa yağıyor, yine tutacak belli; içimde aynı hüznün. Karın bile herkes için eşit ve adaletli yağmadığını bir tek ben biliyorum sanki.

Toplantı bitiyor; hâlâ masa başındayız, bembeyaz yakalı gömleğimle ben, müdür HANDAN HANIM ve çalışanlarım. “Herkes teşekkür ederim,” diyorum, “zorlu ama başarılı bir yıl geçirdik.” Tam çıkarken, “Yılbaşı planınız nedir, nerede olacaksınız?” diye soruyor biri. Herkesin yurtdışı gezileri, uçak biletleri ayarlanmış. “Olmak istediğim yerde,” diyorum, gizemli olduğunu düşünüp, “evde” diyemiyorum.

Oysa annem öldüğünden beri bir evim yok, kimsem yok benim. Aile desen paramparça, kimsenin kimseden haberi yok. Meryem ikinci kere evlenmiş, onu bile sonradan duydum. İki çocuk kendinde, üç tane de yeni kocasının yanında varmış. Çok dil dökmüştüm oysa: “Evlenme o hayırsızla,” diye; dinlemedi hiçbirimizi, kaçtı, küstü, gitti, gelinliksiz gelin oldu Meryem o güzelliğiyle. Recep desen, ağır abi rollerinde; suça yatkın, mafyacılık oynuyormuş. Bir tek İsmail abim mutlu, hâlâ “Emine’ m,” diyor; üç güzel kızları var. Fazla görüşmesek de hep destek oldum ona, kızları okutsun diye, bana benzesinler diye.

Annemi mutlu etmek isterken o kadar çok kendimi unuttum ki evlenecek vakit olmadı; evlenmeyince tabii çocuk olmadı. Ama neyse ki annem gördü, çok da gururlandı. Eşe dosta, mahalleye hep beni anlattı: “Kızım müdür oldu,” diye. “Gel benimle yaşa,” derdim, “bak ben de yapayalnızım.” Üç gün kalır, hafta sonu geçince sıkılırdı, babamı özler, kedilerini bahane eder, kaçırdı. Oysa babam iki ay geçmedi, evlendi tekrar annem öldüğünde. Ankastre mutfakların gri renksizliğinde ve insanı sağır eden sessizliğinde bir ben kaldım, kokusuz modern evimde.

Pencereden baktım, kar hâlâ yağıyordu. Telefonumu çıkardım, bir aile sıcaklığı, bir sevgi kırıntısı bulma ümidiyle İsmail abimi aradım. Hoş beş sohbet ettik biraz. “Kızım, sen de 40 yaşına yaklaştın, bir koca bulamadın,” dedi. “Bak, Meryem’e ikinci kocayı bile buldu.” “Abi,” dedim, “Meryem dayak yüzünden boşandı; üç çocuklu dul bir herife vardı, sürünüyor,” dedim. “Olsun, başında kocası var ya,” dedi. Tokat gibi patladı kulağımda sesi. Beni yalnızlığımdan vuran abim miydi? Telefonu suratına kapatmadan, “O zaman Meryem göndersin çocuklarının okul harçlıklarını,” diyebildim. Ağlasam keşke, ağlayabilsem; içimdeki öfke, hayal kırıklığı, nefret belki boşalıp bitecekti, yağın kar taneleri gibi döne döne uçup gidecekti. Lakin olmadı, demek ki olmayınca olmuyordu.

Şimdi tekrar düşündüğümde, küçüklüğümdeki yemek masasında, sobanın yanında, hayat kavgasının tam ortasında, burnuma buram buram gelen ev kokusunda da mutlu değildik hiçbirimiz aslında. Ortak bir çaresizliği paylaşıp, “kader” diyorduk adına. Şimdi ise daha tenha evlerde tek başımıza yaşayıp “tercih” diyoruz adına ve hayat tüm acımasızlığıyla, kim neyi öldüramadıysa tam da oradan vuruyor aslında.

Bankalar Caddesi

“Beyefendi, bakar mısınız? Şu elimdeki notta yazan adresi arıyorum. İş görüşmem vardı bugün... Ah Tanrım, yağmur da ne şiddetli yağıyor.”

“Ver bakalım şu notu...
Hımm... Evet. Aradığım yer burasıydı ama taşındı.”
“Taşındı mı? Böyle emin konuştunuza göre burayı iyi biliyor olmalısınız.”
“Bilmez olur muyum?
Burası şehrin kalbidir. Adı üstünde: Bankalar Caddesi. Gün boyu senin gibi adres soran onlarca insan gelir geçer. Her binayı, her köşeyi bilirim.”
“Yağmur... kara mı dönüyor? Affedersiniz ama... kefeniniz sırlıslıklam olmuş. Üşümüyor musunuz?”
“Bilmez misin evlat? Ölüler üşümez.”
“Adresi okuyabildiniz mi peki? El yazım pek iyi değildir.”
“Okudum. Hemen dön de arkana bak.”

“Şu tabela asılan bina mı?”
“Evet. Aradığın şirket oraya taşındı. Eski binaları geçen hafta yandı. Şirket yetkilileri de geçici bir süreliğine tam karşımızdaki binaya şirketi taşıdılar. Şimdi de şirket adını yazan tabelayı asıyorlar.”
“Yoksa siz o yangında mı...?”
“Yok canım... Ben öleli uzun zaman oldu.”
“Siz olmasaydınız akşama kadar dolanır dururdum ortalarda. Nasıl memnun oldum bilemezsiniz. Elimdeki poşette peynirle ekmek var. Sabah çıkarken acele ettim, yiyemedim. İsterseniz...”
“Teessüf ederim. Ölüler yemek yemez.”
“Sizi mezarlığın oradaki durakta görmüştüm. ‘Bu adam yağmurun altında ne yapıyor?’ diye düşünmüştüm. Meğer işiniz buymuş.”

“Evet. Geleni gideni karşılarım. Yolunu bulamayanlara yol gösteririm.”
“Peki... diğerleri?”
“Diğerleri mi?”
“Yani... Mezarlıktakiler.”
“Dün aramıza yeni biri katıldı. Kendince ona hoş geldin partisi yapıyor garipler. Onların işi de bu. Yeni geleni karşılamak...”
“Bu ölülerin dünyasını da hiç anlamıyorum.”
“Anlama zaten, boş ver. Ölü olmadığın için bizi anlamamı kimse beklemez. Ama iş, Bankalar Caddesi’nde adres soranlara yol tarifi vermekse bu benim işimdir. Önce gelen yerini kapar. Şu poğaçacıyı görüyor musun?”

Deniz Saygın

“Şu genç adamı mı?”

“Evet, o. Geçen hafta onunla yer yüzünden tartıştık. Belediyeye vergi veriyormuş. Burası onunmuş. Ölü olduğum için vergi vermiyorum ya, kendince haklı olduğunu sanıyor, gerzek. Beni hazıra konmakla suçladı. Ben de ‘Çek arabayı buradan,’ dedim. Mecburen gitti. Gitmeyip de ne yapacaktı?”

“Olur da işe kabul edilirse yardımlarınız için size yeni bir kefen alacağıma dair söz veriyorum. Kabul edersiniz, değil mi?”

“Yazın iyi gider kefen. Hafif olur. Ama kışın... zor. Islandıkça ağırlaşır ve daha çabuk eskir. Ne yazık ki kefenim eskidi. Biz eskimişiz, kefen eskimiş, çok mu? Tamam, anlaştık. Bu işe kabul edilersen ilk maaşınla bana güzel bir kefen al.”

“Şeyyy... Beyefendi, bir şey soracağım ama...”

“Sor.”

“Akşamları sırtım ağrıyor. İşsizim ve param olmadığı için bu aralar doğru düzgün beslenemiyorum. Bir de uykuda sürekli nefesim kesiliyor. Hani diyorum, Azrail’in beni ziyaret etmesi yakın mı?”

“Sırt ağrın için ebegümece çayını tavsiye ederim. Nefesinin kesilmesine gelince; yatmadan önce ılık bir banyo al. Sana iyi gelecektir. Ah evlat, ah! Önce işini bul, sonra evlen, boy boy çocukların olsun. Ölümüne gelince, emekli olunca düşünürsün bunları. Ölmek için çok gençsin daha.”

“Son olarak; paltomu size bırakayım mı?”

(...)

“Niçin cevap vermiyorsunuz? Tabii ya...”

Anladım. Ölüler üşümez. Neyse, gideyim ben. Yeterince geciktim zaten. Size iyi günler...”

“Sana da...Hey gidi gençlik hey. Biz de bir zamanlar gençtik. Delikanlı...Sana bağıyorum. Duymuyor musun beni? Hey! Kime diyorum? Durma orada. Çık oradan. Durma diyorum! Eyvah ki ne eyvah! Yanına geliyorum. Ben gelmeden kalkma yerinden.”

“Neler oluyor? Ben... ben nasıl?”

“Hay aksi! Görünmez kaza dedikleri bu olsa gerek. Dur! Başını kaldırma. Koca tabela kafana düştü.”

“Bu... ben miyim? Ne çok kan akmış.”

“Evet.”

“Ben... öldüm mü şimdi?”

“Öldün...”

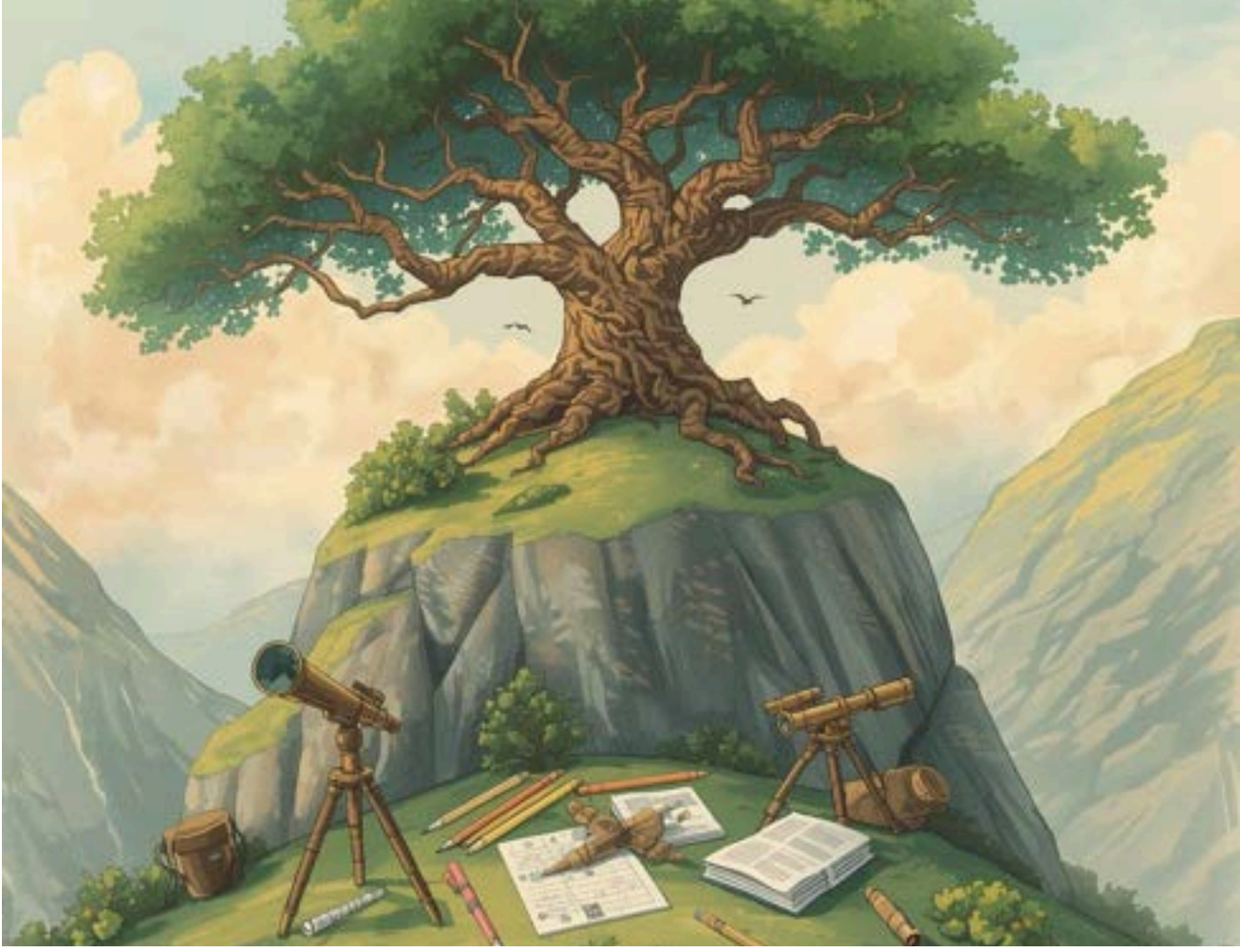
“Yaşıyor gibiyim ama.”

“Kuantum, holografik evren, astral seyahat, yapay zekâ derken bilim kendi tanrısını yarattı. Ölümü de raftan kaldırdılar senin anlayacağın. Ne biçim dünyaya kaldık böyle? Ne diri diri gibi ne de ölü ölü gibi.

“Ne yapacağım ben şimdi?”

“Birazdan ambulans gelir. Seni alırlar.

Gasilhanede yıkarlar. Onlara Bankalar Caddesi’ndeki mezarlığa gömülmek istediğini söyle. Sen de benim gibi yoldan geçene adres tarif edersin. Sonra da alışır gidersin.”

Ağaçtaki Gizem

Ülkü Duran Bulut

Elindeki gazeteye göz gezdiriyordu. Başlığı ilgisini çekmişti. Çocukluğundan beri gazetenin kokusunu içine çeker, sonra okurdu. İlk telefonunu babası gazete kuponlarıyla almıştı. Gazeteye gelen çocuk dergilerini incelemek heyecan verici olurdu. Gazeteye biraz yaklaştı, koku alamadı. Hayatın da gazetelerin de kokusu kalmamıştı. Okumak istemedi, rüzgârla uçup gitti gazete.

Mesleği gereği etrafı incelemeyi severdi. Varlıkların görünmeyen yüzünde arardı hayatın anlamını. Fırça dokunuşlarıyla anlam katardı gerçekliğin soğuk yüzüne. Sıcacık düşler, fırçayla birlikte akıp giderdi pamuktan tuvalin üstüne. Ressam Simay, oturduğu yerden etrafını incelemeye devam etti. Bakışları karşıdaki ağaçla buluştu. Başka bir tılsım vardı bu ağaçta, diğer ağaçlarda olmayan. Kalın gövdesinden uzayan onlarca dal dikkat çekiciydi. Dalların başlangıç ve bitişleri yoktu. Birbirlerine dolanan dallar, bir mesafe aldıktan sonra ayrılıyor ve başka yöne doğru uzamaya devam ediyorlardı. Bir sanat eserine bakar gibi baktı ağaca ressam. Ağacın türünü araştırmaya başladı, hiçbir bilgi yoktu.

Ressam Simay, tablolarında gösterdiği başarıyı gözlem yapma yeteneğine borçluydu. Doğadaki renkleri olduğu gibi yansıtması, sokakların ve caddelerin en ince kıvrımlarına kadar her detayı göstermesi, olaylar ve nesnelere ruhsal bağının kuvvetli olduğunun deliliydi. Ağaçla duygusal bağ kurmaya başlamıştı. Simay Hanım, ağaca yaklaştıkça bir şey fark etti. Uzaktan muntazam görünen bu tılsımlı ağaç, yakından bakıldığında aynı anlamı vermiyor; çokça dalları ve yapraklarıyla göz yoruyordu. İnsan gibiydi bu ağaç; keşfedildikçe büyüsunü kaybediyordu.

Ağacın tablosunu yapmaya karar verdi; güneşin ışıklarını doğanın üzerinde cömertçe gezdirdiği saatlerde ağacın yanına gidip çalışmaya başladı. Ağacın kökünden ayrılan dalların her biri farklı yönlere uzanıyordu. Fırçası ince, ağacın gövdesi kalındı. Bu mucize görüntüyü tuvale aktarmak bir ayını almıştı. Ağacın gövdesini çizmek farklı bir ustalık gerektiriyordu. Gövdenin kısa ve dalların daha uzun olması, doğadaki uyum dengesini bozuyordu. Kısa ve kalın gövdeden ayrılan her dal, doğduğu yeri unutarak ilerliyordu.

Özgürleşme ateşi, yaprakları ve çiçekleri koca ağaçtan ve dallardan ince bir çizgiyle ayırıyordu. Mucize ağaç, beş farklı kökün birleşmesiyle meydana gelmişti. Beş farklı kök, beş farklı ağacı mı temsil ediyordu? Kökler önce uzuyor, sonra aynı mesafede iç içe geçerek birleşiyorlardı. Sarsılmaz bir düzen vardı bunda. Ressam Simay, ağacın dallarından gelen fısıltıları dinliyor, yaprakların ve çiçeklerin ritmini yakalamaya çalışıyordu. Sanki o ağaç tabloda yeniden canlanıyordu. Meydandan geçen insanlar meraklı bakışlarla süzüyorlardı ağacı, tuvali ve Ressam Simay'ı. Çalışmasını tamamlayan Simay Hanım, bir ağacın görünmeyen sırrını yansıtmanın verdiği mutlulukla ağaca son kez baktı, oradan uzaklaştı.

Evindeydi. Posta kutusundaki gazeteyi aldı; manşet gözüne çarptı: "Çamlıca Meydanı'ndaki türü belli olmayan gizemli ağaç, kimliği belirsiz kişiler tarafından sökülüp götürülmüştür." Haberi okuyunca ne hissedeceğini bilemedi. Ortada bir ağaç, bir suç ve elinde ağaca ait tablo vardı. Tabloyu sakladı. Suçu üzerine atarlar mıydı? Ağacı resmetmişti, bitirdikten sonraki gün ağaç sökülüştü.

Evden çıktı, olay yerine gitti; ağaç yoktu, köklerinden geriye kalan boşluğa baktı. Nasıl almışlardı kocaman ağacı? Ve çalışmasını tamamladıktan sonra olmuştu her şey. Düşünceler doluştu beynine. Kumpasın içinde miydi? Neden bu insanlar tablonun tamamlanmasını beklemişlerdi? Son gün etrafta tuhaf şeyler var mıydı? Tam da resmi eline alıp incelemeye başlayacaktı; evin kapısı çaldı. Düşündükleri doğruydu. İki polis kimliklerini gösterdiler ve evi aramaya başladılar. Mutfak masasının üstündeki tabloyu bulmaları zor olmadı. Ressamın karakoldaki ilk gecesi ise bitmek bilmedi. Çamlıca Meydanı'nda gazeteci çocuğun sesi yankılanıyordu: "Ressamı yazıyor, ağacı kaçıran ressamı yazıyor!"

Bir ay sonra ressamın koğuştaki cansız bedenine ulaşılmıştı. Gazeteler yazıyordu: "Kaybolan ağaç, kimliği belirsiz kişiler tarafından yeniden toprakla buluştu. Ressam, suçsuzluğunu kanıtlayamadan hayata veda etti." Simay Hanım, tablosu eşliğinde sevenleri tarafından son yolculuğuna uğurlandı.

Kapının Ardındaki Gözler

Benim annem, bazı şeyleri anlatırken sesini hafif kısar, sanki kelimelerin içinden biri çıkıp onu duyacakmış gibi temkinli konuşur. O gün de öyleydi, sabah kahvaltıdan sonra bana döndü:

“Oğlum,” dedi, “senin arabayla Türktepe’ye bir uğrayalım. Selma Hanım’ı ziyarete gideceğim.”

Selma teyze... Adımı çok duymuştum. Maliyeden yeni emekli olmuş, hiç evlenmemiş, tek başına babasından kalma taş bir evde yaşıyordu. Annemle eskiden maliyede beraber aynı dairede çalıştıklarını hatırlıyorum.

“Tamam,” dedim. “Ben bırakırım seni.” Kahvaltı edildi, giyinip kuşanıldı, yola çıktık.

Antep’in sıcaklığı yakıyordu. Asfalt dalgalanıyor, arabaya her defasında bindiğimizde sanki fırına giriyorduk. Türktepe, Antep’in en eski mahallelerinden biriydi, yokuşu bol bir tepeye kurulu. Önceden alt sokaklarında Ermeniler, Yahudiler otururdu. Şimdilerde ise yerel halktan insanlar kendi hâlinde işte...

Mahalleye doğru tırmanırken annem suskundu. Gözlüğünü düzeltip bir iki kez derin nefes aldı. Ben radyoda türkü aradım ama nedense o an hiçbir şey dinlemek istemedim. Sokağın başına gelince annem,

“Beni şurada indir,” dedi.

“Niye? Eve kadar bırakırım seni işte.”

“Yok yok,” dedi, “şuradan yürürüm. Sen şimdilik git, işimiz uzun sürmez zaten, ararım seni, tamam mı?”

Bir anlam veremedim ama üstelemedim de. Arabayı kenara çektim. Annem torbasını aldı, başörtüsünü düzeltti, dar sokağa doğru yürüdü. Güneş taş duvarlara vurdukça duvarlar bile terliyordu.

Eyüp Erhun Köse

Vitesi geriye aldım, sokaktan çıkıyormuş gibi yalandan manevra yaptım. Bir köşeye çekildim. Sonra da aracın içinde biraz oturdum. Sokağın içinden, taş evlerin arasından bir serinlik geliyordu ama o serinlikte bile bir gariplik vardı. Annemin, neden evin önünde inmediğini, niye böyle gizli gizli davrandığını düşünüyordum. Bir süre sonra dayanamadım. Motoru kapatıp indim, gölgeye sığındım. Sokağın sonundaki evi hatırladım: Mavi boyalı, kartal dövmeli kapı, önünde saksılarda fesleğen, duvarlarında sarmaşık. Çocukken bir kere kapısından bakmıştım oranın, içeride taş bir avlu vardı, ortasında da küçük bir tandır. Adımlarımı yavaşlattım, duvarın köşesinden baktım. Annem çoktan içeri girmişti. Evin kapısı kapalıydı. İçeride bir ses yoktu, sadece damlardan uçuşan güvercinlerin kanat sesi duyuluyordu. Bekledim. On beş dakika, yirmi dakika... Derken kapı gıcırdadı. Selma teyze çıktı. Onu hemen tanıdım. Emekli olmadan önce bilgisayarına oturur, oyun arardım, gazoz söylerdi kardeşimle bana. “Dur hele oğlum, bu bilgisayarlarda oyun olmaz,” derdi. İnanmazdım. Şimdi daha zayıf, yüzü daha çizgiliydi ama o dik duruş hâlâ duruyordu. Beni görünce kaşlarını çatı.

“Oğlum,” dedi, “sen ne bekliyorsun burada?”

“Selma teyze ben... annemi bıraktım. Arabayı şuraya çektim.”

“Biliyorum,” dedi, “gördüm seni. Ama bak, ben seni buyur edemem şimdi, kusuruma bakma.”

“Niye ki teyze?”

“Evi gözetleyip duruyorsun,” dedi, sesi sertleşti.

“Şimdi git, annenle işimiz bitince gel.”

“Yok teyze,” dedim, gülümsemeye çalışarak.

“Sorun değil, burada beklerim.”

“Bekleme oğlum,” dedi, “şimdi olmadı, sonra gel işte.”

“Ben gidersem annem nasıl dönecek? Onu bekleyeyim şurada, iki iş olmasın.”

Kadının yüzü bir anda gerildi.

“El âlem çocuğu ısrarcı olurmuş ha,” dedi alayla ama içinde bir korku da vardı. “Git diyorsam, bil ki bir bildiğim var, a be oğul!”

Anlamadım, hiçbir şey anlamıyordum. Deli gibiydi. Tam konuşacakken evin içinden tuhaf bir ses geldi. Sanki taşın üstünde bir şey sürünüyordu. Hafif, ritmik bir hışırtı. Selma teyze birden sustu, gözleri kapının eşiğine kaydı. Elini havaya kaldırdı. “Kımıldama,” dedi bana, fısıltıyla.

Evin yan tarafındaki taş duvardan bir baş uzandı. Kara, parlak, kalın bir yılan. Güneş ışığı pullarına vurdukça karartılar yeşil yeşil parlıyordu. Yavaşça başını kaldırdı, gözlerimin içine baktı. Tüylerim diken diken oldu. Adım atamadım, sesim çıkmadı. Selma teyze, sanki birine seslenir gibi, alçak sesle konuştu:

“Dur, korkutma oğlanı.”

Yılan, başını geri çekti, taşın arasına süzülüp kayboldu. Nefesimi tuttuğumu fark ettim. Kalbim göğsümde gümbür gümbür atıyordu. Selma teyze ellerini dizlerine vurup derin bir nefes aldı.

“Bak işte, gördün mü oğlum?” dedi, sesi hem titretilmiş hem de tuhaf bir güvenle doluydu.

“Ne bu şimdi?” dedim. “Gerçek mi o? Yani... az önce, bir yılan mıydı o?”

“Ne sandın?” dedi. “Oyuncak mı zannettin? Gerçek tabii.”

Gözleri kıvrılmış sokaklarda, taş duvarlarda dolaştı. “Bunlar buraların sahipleri oğlum. Benim de payıma düşen ikisi.”

Bir kahkaha atmak istedim ama ağzımdan ses çıkmadı. “Payına düşen mi?” dedim.

“He ya. Biri Azazil, diğeri Şahmeran soyundan. Beni korurlar. Erkek görünce kudurlurlar. Sen de bir saattir burada dikilip duruyorsun, boşuna mı huzursuzlandılar sanıyorsun?”

Yutkundum. “Ama... nasıl yani? Niye seni korusunlar ki? Yılan bu, ne anlar insandan?”

Kadın gözlerini kıstı, sesi yavaşladı.

“Âşıklar işte oğlum, anlasana,” dedi. “Ben onlara alıştım, onlar bana. Artık birbirimizden başka kimsemiz yok.”

Ben ne diyeceğimi bilemedim. Güneşin altında terim sırtımdan aşağı süzülüyordu ama içimden buz gibi bir ürperti geçiyordu. Sokağın ortasında, sessizliğin içinde bir hışırtı daha duyuldu. Selma teyze hafifçe eğildi, sanki bir çocukla konuşur gibi yumuşak sesle fısıldadı:

“Tamam, geçti. Misafir gider şimdi.”

“Yok yok, ben gitmem,” dedim refleksle.

“Annem içeride, bekleyeceğim burada.”

Kadın iyice doğrulup bana baktı.

“Sen anlamadın galiba oğlum,” dedi, gözleriyle sokağın başını süzerek. “Onlar seni hissediyor. Erkek kokusuna dayanamazlar. Şimdi sen git, işimiz bitsin gelirsin sokağın başına.”

Ben istemsizce geri adım attım. Kapı aralandı, annem çıktı.

“Yav oğlum!” dedi. “Ben sana burada bekleme demedim mi?”

“Anne, bir dakika,” dedim, hâlâ şaşkın. “Bu evde gerçekten yılan mı yaşıyor?”

Annem bana baktı, sonra Selma’ya döndü. Selma başını öne eğdi, “Gördü artık,” dedi.

“Saklamanın anlamı yok.”

Annem elinde tuttuğu dua kitabını Selma teyzeye uzattı.

“Senin merakın da başımıza iş açacak illa,” dedi bana. “Hadi arabanın yanında, bekle.”

“Yok,” dedim, “gitmem.”

Tam o sırada, taş duvarın üstünden bir hareket daha oldu. İkinci yılan başını uzattı. Bu seferkinin pulları daha parlaktı, gözleri cam gibi. Kıvrıla kıvrıla duvarın kenarına geldi, başını kaldırıp bana baktı. İnsan gibi bakıyordu. Nefesim kesildi. Selma teyze ellerini yukarı kaldırdı, dua eder gibi bir hâli vardı.

“Dur, dur,” dedi yine. “O bizim oğlan, misafir.” Yılan başını sağa sola oynattı, sanki tartıyormuş gibi. Sonra birden duvarın arasına süzülüp kayboldu. Selma teyze bana döndü.

“Bu neyin nesi teyze?” dedim.

Selma teyze hafifçe gülümsedi. “Uzun hikâyeye oğlum,” dedi. “Babam öldüğünden beri bu ev boş kalmadı. Onlar geldi, yerleşti. Başta ben de korktum. Cincilere, üfürükçülere gittim. Kimisi ‘bunlar senin âşıkların’ dedi, kimisi ‘lanet’ dedi. Ne tüpçüleri koydular kapıya ne sucuları... Ama zamanla öğrendim. Kimseye zararları yok. Peşimde gezip duruyorlar.”

Annem araya girdi. “Sen hâlâ anlatıyorsun Selma,” dedi, “oğlanın aklını karıştıрма.”

“Ne var Hatice,” dedi Selma, “duysun. Bu memlekette herkesin bir sırrı var. Benimkini de o duymuş olsun.”

Annem derin bir nefes aldı, başını iki yana salladı.

“Gel oğlum,” dedi bana. “Selma’nın evinde yalnızlık ses yapıyor, biz karışmayalım.”

Bir sessizlik oldu. Güneş duvarın tepesinden çekildi, gölgeler uzadı. Yalnız taşların arasından hâlâ bir hışırtı geliyordu. Selma teyze eğilip yerden bir taş aldı, duvarın dibine koydu.

“Bak,” dedi, “bunlar bazen böyle işaret bırakır. Bilirim, gece dışarı çıkacaklar. Suya gidecekler. Her akşam dönerler. Ben de kapıyı açık bırakırım.”

Annem kısık sesle “Kapat bari kapıyı bu gece,” dedi.

“Kapatmam,” dedi Selma. “Alıştılar. Ben de alıştım. Artık evin içinde nefesleriyle uyuyorum. Onlar varsa huzur var.”

O an ne diyeceğimi bilemedim. Bir yandan tüylerim diken diken, bir yandan içimde garip bir saygı vardı. Belki delilikti bu, belki de Selma teyzenin yalnızlığının başka bir şekliydi. Arabaya bindiğimizde annem suskundu.

“Anne,” dedim, “yılanlar gerçekten...?”

“Elini direksiyona koy,” dedi. “Gidelim oğlum.”

Bir süre sonra arka sokaktan dönerken aynadan baktım. Selma teyze hâlâ kapının önündeydi. Elinde bir su testisi, taş basamakta oturmuş, gözleri sokağın ucunda bir yere dalmıştı. Göz göze geldik sanki. O anda, taş duvarın arkasından bir gölge kıvrıldı. Yine bir hışırtı, sonra sessizlik. Türktepe yokuşları geride kalırken içimden bir ses geçti: Belki de aşk dediğimiz şey, bedenden bedene başka şekle bürünüyordur. Yılan olur, bekler. Taş olur, susar. Kadın olur, inanır. Sen, anlamadığın hâlde, o inanca saygı duymak zorunda kalırsın.

Israrın Külleri

Başak Esmâ Arık

İçimde bir şeyler kopup gitti sanki bugün. Öyle gürültülü değil. Sessiz... Ama geri dönülmez bir kopuştu bu.

İnsan en çok sessiz kırılırmış; öğrendim. Hiç kimseyi değiştiremeyeceğimin yükü omuzlarıma bindi. Yıllardır taşıdığım bir yükmiş meğer; şimdi fark ettim. Gücüm tükenmişti. Değişimi istemeyen birini nasıl değiştirebilirdim? Değişimi istemeyen birine umut olmayı sabır diye adlandırmıştım belki...

Oysa ben kendi yokluğuma sabretmişim. Yıllardır bunun için çabalamıştım. Çabalamaktan yorulmuştum. Çabalamaktan değil sadece... Görünmemekten. Duyulmamak, insanın içini en çok yoran şeymiş. Ama yine de orası... Beni inciten yer, aynı zamanda kendimi güvende hissettiğim tek yerd. Başka bir dünyayı bilmiyordum.

Karanlık tanıdıktı. Aydınlık bilinmezdi. Ama kendimi güvenli hissedebildiğim tek yer orasıydı. Başka bir yeri bilmiyordum. Kendimi seçemeyecek kadar merhametliydim belki... Sahi, ben neden kendimi seçemiyordum? Kendimi seçemedim. Belki merhametten, belki korkudan, belki de hiç "ben" olmayı öğrenemediğimden. Sahi... İnsan kendini nasıl seçer? Seçilecek bir "ben" hiç kurulmadıysa eğer? Kendimi nasıl seçeceğimi bilmiyorum ki... Ben hiç kendim olamadım ki... İçimden hep bir şeyler koptu. Ben kendimle ilgili ne varsa tek tek koparıp gömmüştüm. İsteklerimi, sınırlarımı, sesimi...

Geride sadece dayanabilen bir kabuk kalmıştı. Ağlayamadım bile. Dökeceğim bir gözyaşım bile yoktu. Gözyaşlarım da terk etmişti beni. Canım yanıyordu ama acı bile yorgundu. Ateşe atmak istedim kendimi. Küller belki daha hafif olur sandım. Sonra durdum.

Bir an hatırladım: Ben zaten uzun zamandır ateşin içindeydim. İlk defa hâlimi duyan birini istedim. İlk kez biri duysun istedim. Gerçekten duysun. “İyisin.” demeden, “Geçer.” demeden, “Güçlüsün.” diye sırtıma yük bindirmeden. Ama yine kimse duymadı. Canım öyle yanıyordu ki... Paramparça, bitap hâlde idim. Ama ilk kez kendime doğru bakıyordum. Belki de bu yüzden bu kadar can yakıyordu. Bu bir son değildi. Ama bir vazgeçti. Başkası olmaya çalışmaktan vazgeçiş. İnsanları değiştirmeye çalışmaktan kopuştu. Kendimi seçmeyi bilmiyordum hâlâ. Ama ilk kez şunu biliyordum: Beni ateşte tutan şey sevgi değildi. Ve bazen yanmaktan çıkmak, yaşamaya ilk adımdır.

Kendimi seçemeyişim bir anlık zayıflık değildi. Bu, yıllar süren bir eğitimdi. Sessiz kalmayı öğrenmiştim. Rahatsız etmemeyi, istememeyi, eksilerek seilmeyi... Benim sevgim hep fedakârlık kılıfına girdi. Fedakârlık dedim; çünkü yok oluşa başka bir isim bulamadım. Güvende sandığım yer, aslında tanıdık bir yaraydı. Canımı yakıyordu ama ne zaman kanayacağını biliyordum. Bilinmeyen bir iyiliktense bildiğim bir acıyı seçmişim. Değiştirmeye çalıştım onu. Çünkü değişirse ben kalabilirdim. Ben kalırsam yok olduğumu fark etmezdim. Ama insan, kendisi için değişmek istemeyeni başkası için asla değiştiremezmiş. Bunu anlamam yıllar aldı.

Anladığım gün ise içimde bir şey daha öldü. Umut değildi bu kez ölen. O çoktan gitmişti. Ölen, ısrarımdı. İsrar... Kadınların en sessiz intiharıdır bazen. Kendimi kurtarmaya çalışmadım. Çünkü kurtarılacak bir ben tanı mıyordum. Ben hep başkalarının arasında kurulmuş, onların ihtiyaçlarına göre şekillenmiş bir varlıktım. Biri beni sevdiğinde rahatlamadım. Sadece görevimi iyi yaptığımı düşündüm. Ağlayamadım. Çünkü gözyaşı hâlâ umut taşır. Ben umudumu da çoktan gömmüştüm.

Yanmak istedim. Belki kül olursam bir daha kimse benden bir şey isteyemez sandım. Ama ateş... beni yok etmedi. Sadece her şeyi görünür kıldı.

Ve ilk kez şunu sordum kendime: Ben bu kadar yanarken, kim gerçekten içeri girdi? Cevap sessizlikti. O an anladım: Duyulmamak, insanın kendini terk etmesinden sonra gelen ikinci felaketmiş. Ama bir şey oldu. Çok küçük, neredeyse fark edilmez bir şey. Ateşin içinde, ilk kez kaçmadım. Acımı düzeltmeye çalışmadım. Haklı çıkmaya uğraşmadım. Kimseye kendimi anlatmadım. Sadece kaldım. Ve o kalıfta ilk kez kendime yaklaştım. Belki kendimi seçmek bu değildir hâlâ. Ama bu, kendimi terk etmeyi bırakmaktı...

BAŞ HARFİ “-”

“-” – Umut dolu gençliğimin boşa çıkan hayallerinin katili. Ömrümün en tatlı anlarını acıya çeviren yılanların en zehirlisi. Alfabenin içinde en çok bana seni hatırlatan, baş harfi “-” olan acımasız sevgilim. Ne söylesem azdır sana, ey merhametsizler, merhametsizi.

Belki de hiç okumayacaksın sana yazdıklarımı, ömür boyu giley dolu hikayemi. Ya da varlığımdan, yazılarımdan habersiz yaşayacaksın geleceğini. Bir kez bile hatırlamayacağımı düşünüyorum, çünkü senin karakterini iyi bildiğimden söylüyorum bunları. Bağırırsam duymayacak, yazarsam okumayacak, ağlarsam duymayacak, ölsem ağlamayacaksın. Biliyorum ki tüm bunların sana hiçbir değeri yok, çünkü sen, sana değer verenlerin değerini anlamayacak kadar bencil birisin. Yedi yıl önce nasılsan öyle kalmışsın, acıyorum sana, hayat arkadaşım dediğim (rakibim olmasına rağmen) o insanın gününe. Belki de yanıldım burada, bilmiyorum, belki o senden de beter bencildir, sen onun yanında birine katılmak zorunda kalmışsın. Her halükarda varsayımlar çok olabilir, ama bir gerçek var ki, sen herhangi bir erkeğin karısı, kadınsın. Sana yalnızca ve yalnızca mutluluk dileyebilecek gücüm var. Ben lanet için değil, alkış için yaratıldım, benden ancak bunu bekleyebilirsin.

“-” – Biliyorum yazdıklarımı okumayacaksın (Ama unutmam ki ben bir yazarım, dertlerimin yazarı. Sensiz yaşayabildiysem de, yazmasam yaşayabileceğime inanma. Hayatta en güvenilir dostum ilhamımdır, çünkü o, tam da kederimde ve sevincimde benimle yürür, asla beni terk etmez, yanımdan uzaklaşmaz). Sen okumasan bile binlerce, belki de milyonlarca insan okuyacak yazdıklarımı, çünkü herkes kendini bulacak yazdıklarında. Belki de çoğu kendi vefasız sevgilisinin baş harfini yazacak, senin baş harfin olan “-” yerine. Tek sen okumayacaksın, habersiz kalacaksın yazdıklarından. Garip değil mi? Çünkü bir zamanlar ilk okuyucusu sen idin, ne yazdıysam. Gazete okumayan sen bile, tamamen bana özel olarak edebi yayınları takip ediyordun (filoloji okumana rağmen). İnsafla söylemeliyim, “Sen mükemmeldin, gerçekten mükemmeldin. Sınıf arkadaşlarım senin çalışkanlığına inrenirken, ben sana kavuşmak için yanıyordum”.

HABİL YAŞAR

Benim sayemde ilk kez Yazarlar Birliği’ne adım atmıştın, çünkü o gün benim ikinci kitabım “Beni Sevgi Yarattı” kitabımın tanıtımıydı. Tek gözüm seni arıyordu, onlarca insan arasında, saygın yazarlar, şairler, akrabalar ve dostlar arasında, sadece senin için heyecanlıydım. Eleştirilseydim utanacak, kızaracaktım, şükür ki o gün yanında fazla acizleşmedim. Eleştirilerle birlikte övüldüm de. Belki de sen gururlandın, çünkü sevgilinin kitabının tanıtımıydı. Her gün seni bekletmeme rağmen, o, senden bir an bile ayrılmak istemeyen bir aşıktı. Belki de seni şikâyet ederken kendimi biraz övdüm de. Pek iyi olmadı. Yoksa son yıllarda ben de bencil mi oldum? Hayır, bu olamaz, çünkü bir şair asla bencil olamaz, kim ne derse desin, şairlerin bencil olabileceğine inanmıyorum.

Neyse, senin atmosferinden uzaklaşmayayım. Her ne olursa olsun, senin havanın güzelliği inkar edilemez. Çünkü senin havan bana ilham verdi, derin düşünmeme sebep oldu. Ama sonuçta hiçbir şey seni geri getiremez. Sen sensin. Üzerime düşen seni yazılarımda yaşatmak ve inanıyorum ki sen o yazılarda sonsuza kadar yaşayacaksın. Çünkü her şeyde biraz sen varsın ve senin varlığın her şeyi güzel ve eşsiz kılıyor. Sana ait 'başyapıt'ımı ne zaman yazacağımı bir yüce Tanrıdan başka hiç kimse bilmez, bilemez...

Baş harfi "-", şimdi bilmiyorum nerelerdesin. Biraz kulak dolgunla duydum. Evlendiğini, bir kızın olduğunu, çalışmadığını duydum (maalesef çok okumana rağmen sonunda işsizsin. Belki eşin çalışmana razı değil, ya da çalışmaya ihtiyacın yok. Birçok şey düşünülebilir, ama sonuçta işsizsin). Mutlu musun yoksa tam tersi mi bilmiyorum. Ne olursan ol, hayatta her şey nispeten görecelidir, Einstein örneği gibi.

Baş harfi "-", aradan yedi yıl geçti. Düşünüyorsun 7 yıl, şaka değil, bir adamın ömrü der atalarımız. Hayatımda neler oldu geçti saymakla bitmez "-". Başarılarım oldu, kayıplarım da. En önemlisi seni kaybettim, bundan sonra kaybedilecek ne olabilir ki... Ne kaybedersem kaybedeyim, senin yokluğunun yanında hiçbir şey. Yakın zamanda üçüncü kitabımın yayınlanmasına hazırlanıyorum, hayal edemiyorum sensiz gerçekleşecek kitap tanıtımını. İnanmazsın belki de yazarken neler hissettiğimi. Kalemle yazmıyorum, mürekkep yerine kanımla yazıyorum. Şimdi birçok kişi bilgisayarda yazmaya alıştı, biz yazarlar da zamanla uyum sağlamalıyız (ama bana göre kalemle yazmak daha güzeldir). Ah, sen benim kanatları kırılmış hayatımın sebebi. Biliyor musun, biri sana haber verirse bile o tanıtıma gelirsin, ya da rüyada gizlice sana tanıtımın yeri ve tarihinden bahsedilir. Ne olur, bilmiyorum neler olacak, neler yaşanacak. Tek bildiğim o olursa, hayatımda hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Hayatım 180 derece değişecek. Ah, bir gelsen... Yine yedi yıl önceki gibi seni düşünecek kalbim, seni arayacak gözlerim. Seni, seni, baş harfi "-" olan sevgilim. Gelirsen gölgeden bile varlığını tanırım, saçlarımın kokusundan varlığını anlarım... Ah hayaller, bir gerçek olsa, olsa da olsa. Baş harfi "-", sonunda sana yedi yıl önce yazdığım şiirin iki dizesini hatırlatıyorum ve bunu ömür boyu hatırlayacaksın: Beni istesen de, istemesen de, Benim olacaksın şiirlerimde.

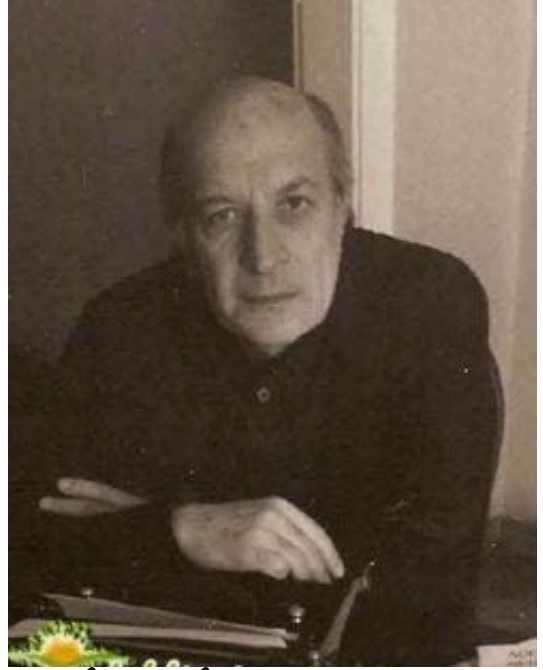
Evet sevgilim, benim olacaksın. Bedenen kavuşamasa da sana, ruhen sonsuza kadar benim olacaksın, benim olarak kalacaksın. Bu ruhu hiç kimse benden alamaz, hatta ölüm bile. Çünkü bütün ruhumla sana bağlıyım, sen benim içimde görünmeyen bir varlıksın. Tüm benliğimle sen benim, benimsin...

Zeyyat Selimoğlu ve Deniz

Türk edebiyatında Halikarnas Balıkcı'sından sonra deniz ve deniz yaşamını en çok anlatan öykücülerimizden birisi de Zeyyat Selimoğlu'dur. Deniz onda tutkudur. Adeta canlı bir varlık gibidir. Hatta gemilerin bile ölümü olur ve bu ölüm yazar tarafından oldukça hazin bir dille anlatılır. Genç kuşağın bilmediği bu öykücümüzün hayatına kısa bir bakış atarsak, Zeyyat Selimoğlu 1923 yılında İstanbul'da doğmuştur. Ailesi aslen Rizelidir. 1952 yılında hukuk fakültesini bitirir ve bir süre avukatlık yaptıktan sonra baba mesleği olan armatörlükle uğraşır.

Selimoğlu'nun hayatında en önemli etken babasıdır. Alman Lisesi'nden sonra hukuk fakültesine gönderdiği oğlunun mezun olduktan sonra ise kendi işini yapmasını ister. Babası gemicilikle uğraşmaktadır. Selimoğlu da yük gemisiyle yabancı ülkelere uzun seferlere çıkar. Aylarca memleketini ve ailesini görmeden gurbet çekerek ekmeğini denizden çıkaran gemicilerin çalışma hayatlarına yakından şahit olur. Tıpkı Alman Lisesi'nde okuması gibi gemicilikle uğraşması da ona yazmak için bol malzeme bulma imkânı verir. Çünkü Zeyyat Selimoğlu gördüğü ve yaşadıklarını eserlerine konu olarak seçen bir yazardır. Bir süre deniz ticaretiyle uğraşan yazarın gönlü hep edebiyattan yanadır. Öyle ki sanki gemide, çalışmak için değil de gemi adamlarını gözlemleyip onların hikâyelerini yazmak için bulunur. Bir zaman, gemi karaya vurup bozulur ve o da gemiciliği bırakarak kara hayatına döner.¹

Lise eğitimini yaptığı Alman Lisesi'nde Goethe, Schiller, Kleist gibi isimleri okur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Borchert'ten başlayarak, savaş sonrası çağdaş Alman yazarlarını, onların dünyaca tanınmasını sağlayan savaş izlenimi ve anılarından kaynaklanan savaşın ve savaş sonrasında zorluklarını, çöküntülerini yansıtan öykü ve romanları "zevkle" okuduğunu söyleyen yazar bunlar arasında daha sonra bazılarından çeviriler de yapacağı Heinrich Böll, Günter Grass, Wolfdiertich Schnurre, Siegfried Lenz, Hans Erich Nossack gibi isimler sayar. Çağdaş Amerikan edebiyatından ise Faulkner, Hemingway, Steinbeck'i ilk sıralarda okur. Hemingway kısa ve uzun öyküleri, özellikle İhtiyar Balıkcı'sı Steinbeck'in Gazap Üzümleri, Bitmeyen Kavga ve Fareler ve İnsanlar'ı anımsadığı kitaplar arasındadır. Ruslardan Gogol ile Çehov ve Çek yazar Bohumil önemli gördüğü yazarlardandır.²

Serpil Tuncer

Yazmaya başlamadan önce sıkı bir okurdu. O dönemlerde okuduğu kitapların özellikleri de onun, eserlerinde yoğunlaştığı meselelerin şekillenmesine önayak olacak nitelikteydi: "Babamın deniz ticareti işiyle ilgili olarak, denizden, özellikle denizcilerden kaynaklanan kitaplar da her zaman ilgi odağım olmuştur. Çevremizde sürekli bu konumda insanların var olması, onların renkli dünyalarından, renkli serüvenlerinden etkilenmiş olmam, bu konulardaki kitaplara ilişkin bir ilgi alanı doğurmuştur elbette."³

diyerek deniz ve deniz adamlarını anlatmaya, neden bu denli tutkun olduğunu da açıklamış olur. O, denizi en olağan haliyle anlatmış, denizcilerin bitmek tükenmeyen kavgalarını, zorluklarını, yaşam mücadelelerini ve tutkularını eserlerine yansıtmıştır. 'Doklarda Gemi' isimli öyküsünde bir geminin karaya oturuşunu ve geminin zaman içerisinde ölüme nasıl teslim olduğunu şöyle anlatır:

Bir tarihte kuma oturmuş bir gemi görmüştüm, koca bir yük gemisi. Denizler yüklendiği gibi beş bin tonluk gemiyi karaya oturtmuştu, hem de baştankara değil de kıyıda ki kumsallara borda bordaya. Kumsal önünde geminin bordosu duvar gibi yükseliyordu, çelikten bir duvar. Geminin oturduğu kıyı, kasabanın oldukça ıssız bir kumsalıydı. Gemi en azından bir yıl orada kaldı, kumsalın dibinde, kurtarılamadı. Yapılan kurtarma teşebbüsleri boşa gidince, gemi kendi haline bırakıldı fil mezarlığındaki filler gibi. Zamanla kum iyice sardı çevresini, doldurdu. Ben görmeye gittiğim gün, geminin bordosuyla kumsal artık iç içeydi, su sızılmıyordu aralarından. Yaşadıkları gibi, gemilerin öldüğüne de inanıyorum. Gemileri iki tür ölüm bekler. Nasıl mı? Neden soruyorsun peki aklına yatmıyorsa? Gördün mü? Soruyorsun. Çünkü sen de inanmıyorsun, ondan. Evet, iki tür ölüm. Dur, dinle bak, kulak ver çekiç sesleri, hiç durmadan inip kalkan çekiçlerin sesleri, duyuyor musun? Utanç kıyılarında çekiçler çalışıyor. Bir gemiyi öldürüyorlar orada. Balyozlar ve çekiçler altında can veriyor bir gemi, parça parça doğranıyor. Bir gemi için en utanılacak ölüm işte. Bu utanç kıyılarında insanların eline bir düştü mü, sonu geldi demektir. Bu kirlî, lağımlı kıyılar utanç kıyılarıdır. İşe yaramaz duruma girdi mi bir gemi, hurda bir at gibi bu kıyılara vurur, ölümü bekler. Akbabalar gibi üşüşüyor hurdacılar o zaman.⁴

Selimoğlu 1955 yılında ‘Kavganın Sonu ve Başı’ isimli öykü kitabını yayımlar, fakat asıl çıkışını 1969’da yayımladığı ‘Direğin Tepesinde Bir Adam’ eseriyle yapar. Bu eser, 1970 Sait Faik Hikâye Armağanı’na layık bulunur.⁵

Sonraki yıllarda da ‘Koca Deniz’de İki Nokta’yla 1974 Türk Dil Kurumu Hikâye Ödülü’nü, ‘Derin Dondurucu İçin Öykü’ adlı kitabıyla da 1994 Haldun Taner Öykü Ödülü’nü kazanır. Ayrıca yazara Edebiyatçılar Derneğince Onur Ödülü, Hürriyet Gösteri dergisi tarafından da Türkçeye katkılarında dolayı teşekkür plaketi verilmiştir. Hikâyeciliğinin yanında iki roman bir de hatıra kitabı kaleme alan yazarın yirminin üzerinde çevirisi ve bir de radyo oyunu bulunmaktadır.⁶

Yazar; roman, hikâye, çeviri gibi çok geniş bir sahada eserler vermesine rağmen özellikle öykücülüğüyle ön plana çıkar. Selimoğlu, bir tür olarak öyküyü kendine daha yakın bulur. Romanın hazırlık safhası çok detaylı olduğundan Selimoğlu bu türe mesafelidir. Öyküyü az sözle çok şey anlatma sanatı olarak gören yazar, öyküye “yüz metre koşucusu” benzetmesi yapar.⁷

“Öykü, içinde yaşayan insanların neler yaptıklarını, neler yapamadıklarını, onların umutlarını, umutsuzluklarını anlatmamdır.” Kendine özgü öykü tanımını bu şekilde yapar Zeyyat Selimoğlu. Ona göre öykü bir anlatımdır. Kendisi bu anlatımı uzatmaz, yaymaz. Anlattığı birkaç çizgiyle yoğunlaşmış bir anlatımı olan yazar öyküdeki fazlalıkları atar. Bu durumun sonucu olarak da özgünlük yakalanır. Eğer bir öykü anlatımıyla daha önce yazılanlara benzemiyorsa, sonra yazılanlar da onun gibi olamıyorsa, yani anlatımında, olayında ve kişilerinde bir “özellik” varsa o öykü özgün ve gerçek bir sanat yapıtıdır.”⁸ der.

Zeyyat Selimoğlu’na göre hikâye, romana göre şiire daha yakındır. Çünkü hikâye de şiir gibi daha candan, daha doğal ve daha ‘kendiliğinden’ dir. Şiir ve hikâye okuyucuya nasılsa öyle görünürler. Romanda ise tuvaletini yapmak, kaşını almak, yüzünü boyamak gibi hazırlıklar bulunur. Şiirle hikâyenin de birbirinden ayrı yönleri vardır: “Şiir ‘söyleme’ dir, hikâye bir ‘anlatma’.” Daha somut bir ayırım da var. Şiir ile hikâyenin ticari yanları zayıf, romanın güçlü...”⁹

Zeyyat Selimoğlu’nun öykülerinde mekân, çok baskın bir öğedir. Bazen kahramanların eylemlerine sıradan bir dekor olur bazen kahramanın arayış ve farkındalık sürecinde işlevsel rol alır, ancak Selimoğlu’nun öykülerinde mekân çoğunlukla kahramanların önüne geçebilecek ölçüde anlam barındırır. Örneğin ‘Çiçekli Dağ Sokağı’ ve ‘Bir Ada Soyunuyor’ öykülerinde mekân, başlı başına öykü kahramanıdır. Zeyyat Selimoğlu deniz tutkunu olduğu için denizcilerin yaşamını öykülerinin odağı yapar. Bu yüzden öykülerde temel mekân denizdir. Deniz, simgesel bir anlam ve önem taşır. Bunun dışında, çevresel mekân olarak İstanbul, Rize, İtalya, Almanya gibi ülke ve şehirler öykü mekânlarından bazılarıdır.¹⁰

Refik Durbaş Sabah Gazetesinde yazdığı bir yazısında Zeyyat Selimoğlu için şunları söyler: “Yaşar Kemal, Çukurova’nın rengidir. Kemal Tahir, bozkırın rengi idi, Bekir Yıldız Güneydoğu’nun... Zeyyat Selimoğlu ise Karadeniz’in, özellikle de “deniz” in rengi idi. ‘Deniz’ i yazarken kahramanları ‘gemi’ adamlarıydı. Bu yüzden olsa gerek, edebiyatımızda da ‘direğin tepesinde bir adam’ kimliğiyle yaşadı.”¹¹

diyerek onun öykülerinde mekân olarak denizi seçtiğini vurgulamıştır. Öykülerinde yer verdiği kurgulara gelince; Zeyyat Selimoğlu’nun öykülerinde sosyal adaletsizlik, emek-ücret eşitsizliği, menfaat ilişkileri, haksızlık karşısında suskun kalınması gibi konularda eleştirel bir tavırla işlenir. Devlet gücünü arkasına alıp menfaati için çalışan politikacılar, kaba kuvvet örgütlenmesiyle başkasına çalışma olanağı tanımayan meslek grupları, hileli yollarla kazanç sağlamaya çalışan yoz kişiler aracılığıyla anlatılan sosyal adaletsizlik, yozlaşmanın temel sebebidir. Sosyal adaletin tesis edilmesinin önündeki en büyük engel olan güç ve sermaye sahipleri, yoksulluktan kurtulmak için her şeyi yapabilecek kişileri maşa olarak seçer ve bunları sömürür. Bu insanlar “Adil olmayana karşı direnç gösterip savunma geliştiremediği için çaresizce boyun eğici konumuna düşer.”¹²

Selimoğlu’nun roman/uzun hikâye tarzındaki “Deprem” isimli eseri 1981 yılında Atıf Yılmaz tarafından ‘Delikan’ ismiyle sinemaya uyarlanmıştır. Selimoğlu’nun ‘Deprem’ adlı yapıtında, insanın doğasının bozulma sebebi olarak medeniyeti ve çarpık kentleşmeyi gösterir. Modern şehirler başlı başına bir yapaylığın eseridir. Maddi ve manevi her şeyde nesnellik ve yapaylığın olduğunu ve doğallıktan hiçbir eserin olmadığı bir mekân özelliği taşır. Caddeleri, sokakları, binaları, yolları, eğlence yerleri, dinlenme yerleri, alışveriş merkezleri hepsi birer tasarımın ürünü olan şehir ortamında yaşamak zorunda bırakılan insanın davranışları da yapay, doğallıktan uzak ve çoğu kez yapmacıktır. Şehir insanı kendisini doğadan koparmakla varlığını köklerinden koparmıştır.¹³ Ayrıca 1982 yılında çıkan ‘Tutkunun Köşeleri’ yine roman tarzında verdiği eseridir. “Yavru Kayık, Martılar Adası, Uyumsuz Nuri” adlı öyküleri de çocuklar için kaleme almıştır.

Kaynakça

- 1-Başer, Halil İbrahim, Zeyyat Selimoğlu'nun Hikâyeciliği Üzerine Bir Çalışma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Konya 2011 S:18
- 2-Başer, Halil İbrahim, Zeyyat Selimoğlu'nun Hikâyeciliği Üzerine Bir Çalışma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Konya 2011 S:22
- 3-<http://www.adalidergisi.com/cms/adali-dergisi/2010-2019/2017/sayi-150-aralik2017/makale/2287/gemicilerin-homeros-u-zeyyat-selimoğlu> erişim tarihi. 10- B01-2019 SELİMOĞLU, Zeyyat “Okurluk Serüvenim,” <http://emeginsanati.forumup.com>
- 4-Ercan Enver, İdil Önemli, Yeni Bir Yüzyıl İçin Gençlere Türk Edebiyatından Öyküler 1 İnkılap Yayınevi İstanbul 2003 S: 198-199
- 5-Karataş, Mine, Zeyyat Selimoğlu'nun Öykü ve Romanlarında Yapı ve İzlek Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Elazığ 2018 S.7
- Zeyyat Selimoğlu Denizlerin Adamı
- 6-Başer, Halil İbrahim, Zeyyat Selimoğlu'nun Hikâyeciliği Üzerine Bir Çalışma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Konya 2011 S:24
- 7-Karataş, Mine, Zeyyat Selimoğlu'nun Öykü ve Romanlarında Yapı ve İzlek Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Elazığ 2018 S.7
- 8-Başer, Halil İbrahim, Zeyyat Selimoğlu'nun Hikâyeciliği Üzerine Bir Çalışma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Konya 2011 S:38 “Hızlan Doğan, Sennur Sezer, Kürşat Başar'ın Zeyyat Selimoğlu ile Konuşması”, Gösteri Dergisi, Ocak 1985
- 9-Başer, Halil İbrahim, Zeyyat Selimoğlu'nun Hikâyeciliği Üzerine Bir Çalışma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Konya 2011 S:39- Selim İleri'nin Zeyyat Selimoğlu ile Konuşmasından, Gösteri Dergisi, Mayıs 1981
- 10-Karataş, Mine, Zeyyat Selimoğlu'nun Öykü ve Romanlarında Yapı ve İzlek Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Elazığ 2018 S:29
- 11-Karataş, Mine, Zeyyat Selimoğlu'nun Öykü ve Romanlarında Yapı ve İzlek Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Elazığ 2018 S.7-8 Durbaş, Refik (2000), “Öyküler Öksüz Kaldı”, Sabah Gazetesi
- 12-Karataş, Mine, Zeyyat Selimoğlu'nun Öykü ve Romanlarında Yapı ve İzlek Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Elazığ 2018 S:59-Deveci, Mutlu, Halit Ziya Uşaklıgil'in Öykülerinde Yapı ve İzlek, Grafikkent, Elazığ, 2013
- 13-Topçuoğlu, Zeynep, Berlin “Alexander Meydanı” ve Zeyyat Selimoğlu'nun “Deprem” Adlı Romanlarında Büyükşehir İmgesi Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi Erzurum 2007 s:73

ARKAYA KALMAK

MEHMET LIVVARÇIN

Demirin insanı deli eden o hoyrat sesine uyandım yine. Salih, hırdavatçı dükkânının kepenklerini kaldırıyor. Saat yedi olmuş demek. Salih için yeni bir güne merhaba, bir umut, bir meşgale olan bu resital, benim için hava ağarmaya yakın zar zor dalabildiğim uykumun nihayete ermesi anlamına geliyor. Hadi bakalım Ragıp Efendi! Senin de mesain başlıyor.

Odanın içinde henüz gri bir aydınlık var. Eşyaların hepsini tanıyorum, onlar beni tanıyor ama yine de aramızda yüzleşmekten imtina ettiğimiz bir soğukluk var gibi. Şu boş vazo, senelerdir ne bir çiçek gördü ne bir damla su. Cavidan Hanım pek severdi çiçekleri. Maaşı aldığım gün muhakkak bir demet şakayık alır, eve öyle geçerdim. Kapının önüne geldiğimde zile basar ve beklemeye koyulurdum. Cavidan Hanım, bakışları kendisinden çok daha genç, gülümseyen gözleri ile çiçeği elimden alır, olabildiğince müteşekkir bir tonla “Ragıp Efendi!” diyebilirdi sadece. Şimdikielerin aksine az konuşur, çok anlaşırdık biz. Kaç kereler zihnimden geçirdim; bir kez bile söyleyemedim onu sevdiğimi. Belki o söylese, cesaret bulabilir, ben de söyledim. Nasip olmadı vesselam. İhtiyaç duymadık belki de, bilemiyorum. İkimiz de farkındaydık sevdiğimizizin ve tamah etmedik belki de başkalarının dillerine pelesenk ettiği basmakalıp sözlere. Belki de tenezzül etmedik malumun ilamına. Şimdilerde çok özlüyorum, çok istiyorum fakat söylesem de nafile, o duymayacak, biliyorum.

Kütahya’da görev yaptığım sırada mesai arkadaşımız Fikret Bey’in eşi rahmetli olmuştu. Cenazede bulduksa da birkaç gün sonra daireden arkadaşlarla toplanıp evine taziyeye gittik. Ne diyeceğini ne yapacağını bilemez, biçare, sabi bir yetime dönmüştü koskoca adam. Bir hafta on gün kadar sonra başladı tekrar işe. Sabahları diliyle dişinin arasında cılız bir “Günaydın!” diyor, derhal masasına geçiyor, öğlenleri yemeğe çıktığımızda küçük bir işinin olduğunu söyleyip bizden ters istikamete yürüyordu. Öğle tatili bitiminde daireye döndüğümüzde onu masasında çalışır hâlde buluyorduk. Birkaç ay sonra akşam yemeğine davet ettim Fikret Bey’i. Yok dediyse de ısrarcı oldum. Mecbur kaldı, kabul etti. Belirlediğimiz günde Cavidan Hanım mükellef bir sofraya hazırladı fakat bekle ki Fikret Bey gelecek! Karanlık bastı, yatsı ezanı okundu, Fikret Bey yok. Başına bir iş gelmiş olmasından korktum. Kalktım, evine gittim, ışığı yanıyordu. Zile bastım. Omuzları iki yana düşmüş vaziyette açtı kapıyı. Beni görür görmez mahcup olduğu her hâlden belli bir sesle “Ragıp Bey! İçeri geçin lütfen.” diye buyur etti. “Bağışlayın lütfen beni, yapamadım.” dedi. Ağlamamak için küçük bir kahkaha attı ancak kâr etmedi...

Nice zaman sonra hıçkırıklarının arkasında sakladığı hislerini azat etti; “Yalnızlık zormuş mirim,” dedi, “çok zormuş. Allah size ve eşinize hayırlı uzun ömürler versin ancak dua edin mirim, arkaya kalmayın.” Eve dönerken sürekli arkaya kalmayı düşündüm durdum. Zile bastım, Cavidan Hanım açtı kapıyı. “Kötü bir şey yok inşallah?” diye sordu, “Olmasın inşallah!” diyebildim.

Yıllar sonra aynı şey benim başıma gelince anladım arkaya kalmanın müşkülâtını. Bir sabah kahvaltıda aniden fenalaştı Cavidan Hanım. Hastaneye kaldırdık, derhal yoğun bakıma aldılar. Sabaha karşı yoğun bakımın kapısı açıldı, genç bir kız bana doğru yürüdü. Kırk yıllık refikamın, bir yastıkta kocadığımız hayat ve yol arkadaşımın vefat haberini, ismini dahi bilmediğim bir hemşire verdi bana. Yalan dünyanın bir varmış bir yokmuş masalını yirmi dört saatin içinde bizzat yaşadım.

Temmuzun beşinde öldü Cavidan Hanım oysa “ölümsüz” demekti “Cavidan”. İnfradım, loş bir hastane koridorunda öylece başladı benim. Sonra hiçbir şey eskisi olmadı. En çok da ben! Fikret Bey’in “Dua edin, arkaya kalmayın...” niyazına mazhar olamamanın ızdırabını yıllarca iliklerime kadar hissettim. Ne bir tencere yemek pişirebildim ne bir tas sıcak çorba içtim. Peynir, zeytin, bayat ekmekle geçirdim öğünlerimi. Çay bazen olduysa da, çok zaman ona da üşenip suyla yutmaya çalıştım boğazıma dizilen lokmaları. Sığamadım koca âleme, kendime bir yer bulamadım. Sokağa küstüm, beniâdem ile sohbeti kestim.

Altı yedi ay öncesiydi sanırım, öyle ya, her taraf kardı. Kapıya vuruldu, açtım baktım, tüpçünün çırağı tüp getirmiş. “Amca, zil çalışmıyor.” dedi. Zaman o zaman olsa ivedilikle bir hâl çaresine bakardım. Tam kırk iki sene boyunca, şayet Cavidan Hanım’la birlikte dışarıdan gelmemişsek bir kez bile anahtarımı kullanmadım ben. Her seferinde ben zile bastım, Cavidan Hanım kapıyı açtı. Aylar geçti üzerinden, zil hâlâ çalışmıyor. Hoş, kapı da vurulmuyor ya artık...

Geçenlerde sedirde, pencereden sokağı izlerken altımı ıslatmışım. Yatmaya diye kalkınca farkına vardım. Banyoya girdim. Başımdan aşağı döktüğüm sular, gözümde akan yaşlara iltihak ettiler. Yundum, yıkandım da arınamadım kederimden. O gece, yaşamayı istememekten, ölmeyi istemeye tekâmül ettim. İlk o gece “Al canımı.” diye dua ettim.

Hadi bakalım Ragıp Efendi! Çenen düştü yine. İki lokma bir şey at da ağzına, kurul pencerenin önüne. Bak bakalım sokaktan bugün kimler geçecek. Bak bakalım ölüm gelecek mi, kapını bugün çalacak mı?

HATİCE EĞİLMEZ KAYA

İNSANA İLİŞKİN EVRENSEL BİR UMUDUN SESİ KAMİL AKDOĞAN'LA SÖYLEŞİ

Hatice Eğilmez Kaya: Eserlerinizde Antakya'yı çeşitli sıfatlarla nitelendiriyorsunuz. Seyahat(name)lerdeki Antakya kitabını hazırlarken, yabancı seyyahların bu kentın manevi dokusuna bakış açılarında sizi en çok şaşırtan veya kızdıran tespit neydi?

Kamil Akdoğan: O sıfatlar bir zamanlar Antakya için kullanıldı zaten. Ben sadece hatırlatıyorum. Seyahat(name)lerdeki Antakya'yı hazırlarken bu sıfatların her birini nasıl da hak ettiğini gördüm Antakya'nın. Şaşırtan şey çok olmadı zira "Doğunun Kraliçesi" az çok belliydi kafamda ama kızdıran şey çok oldu. En çok kızdığım ise; bu topraklarda, henüz doğmamış çocukların dahi üstlerinde hakları olan, sayısız eserin kaçırılması... Kitabı okuyanlar görecekler ki ellerini kollarını sallaya sallaya talan etmişler her yeri. Antakya'daki mozaik müzesi kendi türünde dünyanın en iyilerinden birisi, hatta birincisi ama onun içinde yer alanlardan çok daha fazlası yurtdışında müzelerde ya da bilmem kimin kişisel koleksiyonlarında... Antakya'nın binlerce yıllık bir tarihi var ve bu tarihin sadece 20 yılı Fransız işgali ile geçti. Ama gelin görün ki Antakya'daki en büyük arkeolojik kazılar bu dönemde yapıldı.

Benim kızgınlığının hiç önemi de yok zaten, bir faydası da yok. Antakya kıymeti bilinmeden 6 Şubat'ta yıkıldı gitti. Evet şimdi yerine yeni bir şeyler yapılıyor hatta muhtemelen orayı ilk kez görecekler "A ne güzel olmuş" da diyebilirler. Ama en kötüsü de ne biliyor musunuz milyonlarca insan neyi kaybettiklerinin farkına bile varamayacak bir daha.

Hatice Eğilmez Kaya: Dünya Dünya Yalan Dünya kitabınızı büyük oranda 2004 yılında, anne ve babanızla yaptığımız haftalık görüşlerdeki notlardan yola çıkarak yazdınız. Kişisel aile tarihinizi belgelerken, "ananenizin" (anneannenizin) titizliği veya batıl inançları gibi detayları korumak sizin için neden bu kadar önemliydi?

Kamil Akdoğan: Kuşkusuz o koşulların etkisi büyüktü. Ama elbette her şeyi yalnızca o koşullarla açıklamak mümkün değil. Çok iyi hatırlıyorum; daha küçücük bir çocukken sevgili anneannemin Osmanlıca kaleme aldığı bazı yazıları saklamaya başlamıştım. Onun dili son derece özgün ve inanılmaz derecede duruydu. Üstelik kendisi de çok sempatik, çok içten bir insandı. O güzel sözler, o güzel insandan çıkınca bambaşka bir anlam kazanıyordu. Birkaçını hatırlatmak isterim: “Ürküttün kurbağayı, sevindirdin derviş”, “Ben Allah’ın alt takkalı kulu muyum?” Bu sözleri internet dâhil pek çok yerde araştırmama rağmen izlerine rastlayamadım. Bir ara bunları bir yere not etmeye kalktığımda neredeyse küçük bir sözlük ortaya çıkmıştı. Adına da “FA Sözlük” demiştim. “Dünya Dünya Yalan Dünya” isimli kitabım işte o sözlükten doğdu; kitabın en kıymetli bölümünü de bu sözlük oluşturuyor. Bugün bile o sözlüğe girebilecek kelimeler, deyişler aklıma gelmeye devam ediyor; ben de eklemeyi sürdürüyorum. Burada bir şiveden söz etmiyorum. Elbette bazı kelimelerin yerel kullanımları bugün de sürüyor. Benim özellikle üzerinde durduğum şey; o dildeki yalınlık, doğallık ve eşsiz özgünlüktü.

Hatice Eğilmez Kaya: “ODTÜ’lü Yazılar- I” kitabınızda iş güvenliği uzmanlarından taşeron işçiliğine kadar geniş bir yelpazede toplumsal sorunlara değiniyorsunuz. Bir mühendis ve iş sağlığı güvenliği uzmanı olmanız, edebiyatınızdaki "emek" ve "adalet" temalarını nasıl şekillendirdi?

Bu dedikleriniz elbette şekillendirdi ama onlardan öncesi de vardı. Uzun yıllar eğitim emekçileri sendikasında çeşitli kademelerde görevler almıştım. Emekçilerin sendikal mücadelesinde, çok daha geniş anlamda demokrasi mücadelesinde bedelleri olan bir süreç yaşamıştım. Emek ve adalet artık mücadele haline gelmiş yaşam biçimimizin temel sloganlarıydı.

Bir dönem ODTÜ Mezunları Derneği’nde aktif olarak çalışırken yazdığım yazılardan oluşan bir kitap, “ODTÜLÜ Yazılar I”. Yaklaşık bir buçuk yıl süren yönetim kurulu üyeliği görevim sırasında yılda 11 kez çıkan ODTÜLÜLER Bülteninin merhaba yazılarını da kaleme almıştım. ODTÜ hayatımdaki en güzel şeylerden biri oldu hep. Okurken çok sevdim, mezun olduktan sonra çok sevdim, şu saniye bile kopmuş değilim ODTÜ’den. Pek çok öğrenciye dokunan hem romantik hem politik bir ruhu vardır ODTÜ’nün. Stadyumunda yazan “Devrim” yazısı, onu ilk gören her öğrenciyi mutlaka etkilemiştir.

Hatice Eğilmez Kaya: Çayyolu’nda kurduğunuz dernekler ve yayınladığımız bültenlerle, yerel kültürün korunması konusunda nasıl bir misyon üstlendiğinizi düşünüyorsunuz?

Çayyolu sadece bir çaba bu çaba rüzgâra ya da sele karşı tutunmaya çalışmak gibi bir şey aslında. Çayyolu yereli diye bir şey de yok aslında. Ankara’nın her yerinden ekonomik durumu nispeten daha iyi insanların son çeyrek yüzyıl içinde yerleştikleri ve giderek gelişen, büyüyen bir yer Çayyolu. 21. yüzyıl kentinin en varlıklı örneklerinden biri hatta ülkemizde... Dernek, bülten gibi çalışmalarımız var olanı korumaktan çok birlikte üretmek, ortak bir alan ve dil yaratmak aslında. Yerel kültürün içine bu yörenin şairlerini, yazarlarını ekliyorsak evet dernek, dergi gibi olanaklarla onlara çalışma ortamı açtığımızı söyleyebilirim. Üretmek elbette çok güzel ama üretilenin paylaşılması çok daha güzel. Dergilerimiz, derneğimiz, kulüplerimiz işte tam da bunu yapıyor. Betonlar, gökdelenler, AVM’lerle boğulan Çayyolu’na okyanusta bir kabarcık misali oksijen vermeye çalışıyoruz.

Hatice Eğilmez Kaya: Yazın hayatınıza Tülün Ardındaki Ay gibi şiir kitaplarıyla başladınız ancak son yıllarda daha çok anı, deneme ve araştırma türlerine yöneldiniz. Şiirin o imgesel dünyasından, seyahatnameler gibi daha somut ve belgesel bir alana geçiş yapmanızın arkasındaki temel motivasyon nedir?

Kamil Akdoğan: Şiirle başladım çünkü şiiri çok seviyordum, çok şiir okuyordum. Hâlâ okuyorum ve elbette hâlâ çok seviyorum şiiri. Ama yazmak istediğim o kadar çok şey vardı ki ve şiir bunları karşılayamazdı. Düzyazıyı daha çok sevdiğimi söyleyemesem de daha çok tercih ettiğim çok açık bir gerçek. Araştırmayı çok seviyorum ama araştırmakla kalmayıp bulduklarımı kitaplaştırmayı daha çok seviyorum. Kıyıda köşede duran o kadar çok dosyam var ki kitaplaşmayı bekleyen, mümkün değil yetiştiremeyeceğim. Şu anda Akdoğan Yayınevi’ni çalıştırıyorum evet ama çok kez keşke kendi kitaplarıma da bu kadar çok çok zaman ayırabilseydim dediğim oldu.

Hatice Eğilmez Kaya: Babanız Oğuz Akdoğan'ın, babaanneniz Vecihe Akdoğan'ın şiirlerini de derlediniz ve kendi kitaplarınızda onların anılarına geniş yer ayırdınız. Örneğin babaannenizin Hatay Cumhuriyeti döneminde yasak olmasına rağmen okuluna bayrak asan bir öğretmen olması, sizin bugünkü toplumsal ve siyasi duruşunuzu nasıl etkiledi? Kendi yayınevini (Akdoğan Yayınevi) kurarak sadece kendi eserlerinizi değil, babanızın ve annenizin yazılarını da ölümsüzleştirdiniz. Bir yazarın aynı zamanda kendi kitabının yayıncısı olması, eser üzerindeki özgürlüğünü ve editoryal süreci nasıl etkiliyor?

Kamil Akdoğan: Babaannem vefat ettikten sonra el yazısıyla yazdığı yüzlerce şiirle tanıştım. 1903 Antakya doğumlu babaannem Fransız işgali döneminde öğretmenlik yaptığı okulda Türk bayrağının asılması yasak olduğu halde bayrak astırıldığını gururla anlatırdı. Onun bu yaptığı bireysel bir eylem değildi elbette. Okuldaki öğrenciler de, muhtemelen başka çalışanlar da bu eylemin ortaklarıydı.

Babaannemin yüzlerce şiirinin yanında o dönemi günlük mahiyetinde anlatan çok sayıda düzyazısı da vardı. Ama başka ilginç şeyler de vardı. Mesela babasının yazdığı uzunca bir şiir vardı ve bu şiir henüz hiçbir yerde yayımlanmadı. Kuzenlerinin yazdığı şiirler vardı. Sevgili babaannemin defteri sanki şair bir ailenin hatıra defteri gibiydi. Şu anda bile düşünüyorum da aynı soyadını taşıyacak en az 7-8 kişi aynı dönemlerde şiirle uğraşmıştı.

Rahmetli babamın şiir kitabı 2008 yılında çıktı ama 1930'lu yılların sonundan 1945 yılı arasında yazdığı bir kitap hacminde şiir sararmış defter yaprakları arasında durdu onlarca yıl... Babaannem işgal dönemi Antakya'sı olmak üzere uzun yıllar şiirle uğraşmış ve en son 1972 yılında bütün şiirlerini bir defterde toplamıştı. Bu şiirler de neredeyse yarım yüzyıl sonra ancak kitap haline gelebildi.

Kendisi de yazan birinin yayınevi çalıştırması bence harika bir şey. Kitabınıza çok kolay erişebiliyorsunuz her şeyden önce ve en önemlisi de bu bence.

Hatice Eğilmez Kaya: Teşekkür ve iyilik dileklerimizle...

Tülün Ardındaki Ay, Bir Yol Çizme Hâli

Aslıhan Tüylüoğlu

Kamil Akdoğan, *Tülün Ardındaki Ay* (2008)* ile başlıyor yazın yolculuğuna. Bu yolda şiirler, hikâyeler yazdı. Dergiler ve yayınevi kurdu. Yazına gönlünü veren, edebiyatı yürekten seven bir kişi. Eskiler “edebiyat eri” derdi, öyle... Kitabın önsözünde şiirleri yazmasının gerekçesini içtenlikle paylaşmış okurlarıyla. Bu bölümü alıntılamanın onu anlamaya fayda getireceğini düşünüyorum.

“Duygusal ve düşünsel yoğunluğun çok üst boyutlarda yaşandığı bir dönemde, benzer dönemleri yaşayan herhangi birinin çoğunlukla yaptığı gibi ben de şiir yazdım. Bu kitaptaki şiirler çoğunlukla o aynı ve özel dönemin ürünleridir.

Öyle bir dönemi aşmak hiç de kolay değildir; sabır, cesaret ve direnç ister... Şiir bunların üstünde yeşerir. Yine de yetmezler. Bir de ışık gerekir. Bu ışık kimi zaman geleceği gösteren bir umudun alevi, kimi zaman ana, baba, kardeş gibi muhteşem bir destek, kimi zaman da tülün ardında parıldayan bir ay parçası sevgidir.

Rüzgâr gibi uçup gitmeleri için hangi yollar denenirse denensin, öyle dönemler asla unutulmazlar. İzleriyle ama mutlaka acılarıyla her daim belli ederler kendilerini. İşte bu kitap bir anlamda o izlerin bir belgesi ama asıl olarak o dönemi aştran sevgili insanlara bir armağandır.”

Kamil Akdoğan, bu tek şiir kitabında tematik bir şiiri önceliyor. Belli bir temayı alıp onu somutlayacak şekilde işlerken bireyden veya genel olarak insandan yola çıkıyor. İlle de Umut, Hazine, Emek bu tür şiirlerinden. Geleneklere bağlı olduğu görünüyor. Yerelden evrensel “insan” üzerine sorumluluk duyan bir kalbin çarptığı şiirler yazıyor. Dörtlükleri önceliyor, uyaklarla ritim sağlıyor. Ama kafiyeyi zorlamıyor. Dil olarak da sade bir tavır sergiliyor. Türkçeyi yormuyor.

Politik bir taraf tutuşu var. Emeğin, haklının, ezilenin yanında duruyor. Sadece benlik üzerinden kurmuyor şiirlerini; yalnızlık, mutluluk gibi temaları bile genel olarak ele alıyor. Öznesinin insan olduğu şiirler çoğunlukta.

Kitabın ilk şiiri de olan Ömür Törpüsü şiirinde; insana yaşamı dar eden törpünün dişlerini birer birer açık eder. Temeli sağlam olmayan kubbenin çöküşü, yani sistemin altında kalan kişileri, adaletsizliğin insan hayatını zehretmesi, karanlığın insan hayatını karartması, alegorik bir dille ele alınır.

“ve hamurun içinde olmazsa
Ekmeği zehir eder adalet
Törpünün bir tek dışı sadece” (s.7)

Görüldüğü gibi tema geçmişten bugüne, bugünden geleceğe doğru bir akış içinde güncel olanla yetinmeyerek ele alınır. Genelleştirilen konular; insanlığın savaşlarını, dönüp dönüp geri gelen sorunlarını ortaya koyarak, tarihsel bir perspektif içinde ele alır. Bu da “Şiir, toplumların tarih burcudur.” diyen Octavio Paz ile buluştuğunu gösterir. “Unutulmuş Uçurum” şiiri kentlerde başlayan uçurumu, gecekondular ve plazalar arasındaki yükseklik farkını ve toplumsal çelişkiyi ortaya koyar. Bunu, bir fay’da biriken enerjiye benzetir ve bir gün patlayabileceğini işaret eder.

“Hangi toplumsal dolguyla
Kapanacak bu uçurum” (s. 13)
diye sorarken, gelir adaletsizliğinin sonucunda oluşacak kargaşanın erken sinyalinin verir. İnsanların toplumsal duyarlılıktan ve birbirinden uzaklaşmasının ve modern dünyanın fotoğrafını çeker.

Sadece yaşadığı ülkeye değil, dünya sorunlarına da duyarlıdır Kamil Akdoğan. Irak ve Filistin gibi savaşı konu aldığı şiirleri de vardır. “Irak Gerçeği” şiirinde bu tarihsel olayı emperyalizmin eleştirisi olarak somutlaştırmakta başarılıdır. “Sanal demokrasi, “teknelci tarlalar”, “küresel zamanlar”, “Kimyasal yalan”, “sırtan bombalar”, “işkence mühendisliği diploması”, “son nefesini veren insan hakları” gibi bağdaştırmalarla pek çok anlamı birkaç sözcüğe sığdırmış, şiirin gereğini yapmıştır. Bu bağdaştırmalar klişeyi aşmış, işlenen konunun şiirleşmesini sağlamıştır. Az sözle çok şey söylemek için şiir tekniğinin olanaklarını kullanmıştır.

Kitapta yargı cümlelerinin çoğunlukta olduğunu görüyoruz. Bu dizelerle duygusal, düşünsel gerekliliği olgunlaşmış bir şekilde ele alır.

“kimi zaman en geç gelen yenilgi
En onurlu dereceyi getirir (s. 21)

Hazine adlı şiirinde; “En değerli hazine karanlığı gömmektir.” gibi karşıtlık uyandıran durumu yine yargı biçiminde somutlamıştır. Yargı cümleleri, bir acı ile olgunlaşan insanın olgunlaşma sürecinde düşünsel ve duygusal olarak belli bir bilinç ve farkındalık anlarına karşılık gelir. Bilgece dizelerdir bunlar.

Emek şiirinde de gözlenir bu durum. Uz benzetmeden yararlanarak kurulmuştur bu tanımlamalar.

“umut
yarını güzel yapan
ilk kokulu çiçektir”

“sabır
özlemin kanatları altında
uçan bir devdir

“emek
hayaline can katan
tek sihirli değnektir” (s. 24)

Bu yargı cümleleri ile alabildiğine isabetli, düşündürücü ve derin dizeler kuruyor. Bazen de hem kendine hem karşısındakilere öğüt vermeyi yeğler. Özellikle ilk bölüm şiirlerinde akıl devreye girer ve olması gerekeni telkin eder dizeler. Ele alınan konuda bir çözüm bir çıkış bulma isteğidir bu da.

“Rüzgârın şiddetini yalnız sen belirlersin
İstemezsen düşler bile kıpırdamaz yerinden
Ayrılık her dilde aynı kolay sözcükle yazılır
Kavuşmak emek ister” (s. 22)

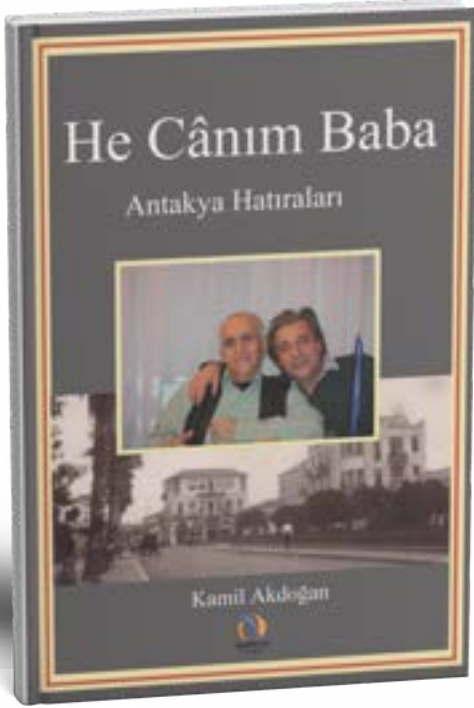
“Sonucu belli bir koşuya katılmak zorundaysan
Kendine saygın için yarışmalısın” (s. 20)

Umudun öncelendiği şiirlerdir bunlar. Bireye, çıkmazlarını aşma gücü aşılar. Bir yol, bir yön çizme ve yürüme telkini vardır. Şair hem kendi durumundan çıkmayı hem kendi gibi olanlara yol göstermeyi amaçlar. Şiirlerle aşma, şiirle bilinci temizleme ve açma dizeleridir bunlar. Böylece karamsarlıktan ışığa doğru giden tematik bir ağ kurulur. Şiirin insana verdiği güce inanılır. Genel olarak her şartta umudun olduğu, kendi karamsarlığımızın dışına çıkınca o umudu göreceğimizin ayırındadır. Birlikte kurtulma vardır, kolektif yaratma düşüncesi hâkimdir.

Kamil Akdoğan gerek bireysel gerek toplumsal temaları, yerelden evrensele, tek insan olmaktan çoğul olmaya doğru bir perspektifle şiirin gereklerine ve geleneğe uyarak modern bir biçimde ele alıyor. Şiirin çetrefilli yollarından dil bilinci ve şiire duyduğu inanç ve saygıyla çıkıyor. Edebiyata duyduğu bu sevginin ve onun yanında konumlanışının çeşitli şekillerde devam edeceğine inanıyoruz.

Kaybolan Antakya'nın Canlı Tanığı: He Cânım Baba ve Hatıralar

CANAN SANLI

Kamil Akdoğan tarafından kaleme alınan "He Cânım Baba ve Antakya Hatıraları", yazarın babası Oğuz Akdoğan'ın yaşam öyküsüne ve Antakya'nın köklü kültürel mirasına odaklanan biyografik ve anı türünde bir eserdir. Haziran 2023'te yayımlanan kitap, kişisel bir aile tarihçesi olmanın ötesinde, bir dönemin sosyal yapısını ve Antakya'nın tarihsel dokusunu da kayıt altına almaktadır. Kitap hakkında yapılabilecek genel değerlendirme şu ana başlıklar altında toplanabilir:

İçerik ve Tematik Yapı

Kitap, yazarın babası Oğuz Akdoğan'ın 1930 yılında Antakya'da başlayan ve 2020 yılına kadar uzanan yaşam yolculuğunu kronolojik bir akışla sunmaktadır.

Aile Tarihçesi ve Şecere: Akdoğan ailesinin 1700'lü yıllarda Hama'dan göç edişinden başlayarak Antakya'daki yerleşim süreçlerine ve akrabalık bağlarına dair detaylı bilgiler sunulur.

Eğitim ve Meslek Hayatı: Oğuz Akdoğan'ın Antakya'dan Diyarbakır'a uzanan eğitim yılları ve Ankara'daki öğretmenlik kariyeri, dönemin eğitim sistemine de ışık tutmaktadır.

Antakya Hatıraları: 1930'lu yılların Antakya'sı, Fransız dönemi hatıraları, mahalle kültürü ve eski Antakya evleri kitabın en canlı bölümlerini oluşturur.

Eserin en dikkat çekici yönü, temel kaynağının yazarın cezaevinde olduğu dönemde babasıyla yaptığı görüşmelerde tuttuğu günlükler olmasıdır.

Kamil Akdoğan, Sincan F-Tipi Cezaevi'nde babasıyla yaptığı her sohbeti en ince ayrıntısına kadar not etmiş, bu notlar kitabın iskeletini oluşturmuştur. Kitap, babasına verdiği "Seninle kitaplar yazacağız" sözünü tutan bir evladın vefa borcu niteliğindedir. Anlatım, akademik bir dilden ziyade sohbet tadında ve anıların sıcaklığını koruyan bir yapıdadır.

Kitap, sadece metinlerden oluşmayıp zengin bir görsel ve belge arşivi sunmaktadır: Kitapta aile seçereleri, eski nüfus cüzdanları, diplomalar, teşekkür belgeleri ve babasının yaşamının farklı dönemlerine ait çok sayıda fotoğraf yer almaktadır.

Antakya'nın 2023 depremi öncesindeki sosyal yapısını ve aile bağlarını anlatması bakımından "kaybolan bir kent" belleği olma özelliğini taşır. Eserde Oğuz Akdoğan'ın kendi şiirlerinin yanı sıra annesi Vecihe Akdoğan'ın onun için yazdığı şiirlere de yer verilerek ailenin edebi yönü vurgulanmıştır.

"He Cânım Baba", bir babanın portresini çizerken aynı zamanda bir kent ve bir kuşağın ruhunu yansıtan duygusal bir çalışmadır. Yazarın "içinde yazan her şeyin doğru olduğunu çok iyi biliyordu çünkü hepsini kendi yazmıştı zaten" ifadesiyle belirttiği gibi, kitap Oğuz Akdoğan'ın bizzat kendi anlatımlarına dayanan otantik bir yaşam hikâyesidir. Hem yerel tarih meraklıları hem de biyografi sevenler için önemli bir kaynak, belgesel niteliğindedir.

Kamil Akdoğan tarafından kaleme alınan "He Cânım Baba ve Antakya Hatıraları" adlı eserden, kitabın ruhunu ve derinliğini yansıtan dikkat çekici bazı bölümler şunlardır:

Kitabın Yazılış Öyküsü ve Vefa (Önsöz)
Kitabın en etkileyici yönü, yazarın cezaevinde olduğu zorlu dönemde babasıyla yaptığı görüşmelerdeki notlara dayanmasıdır. Yazar, Sincan F-Tipi Cezaevi'nde kaldığı 4 yıl boyunca babasıyla yaptığı sohbetleri, görüş bitir bitmez kâğıda döktüğünü belirtir. Bu notlar, normalde akılda tutulması zor olan tarihleri bile en ince ayrıntısına kadar korunmuştur.

24 Mart 2004 tarihinde Sincan'da yazdığım satırlarda şunlar vardı: "Babamla her zamanki gibi güzel bir sohbet yaptık. Artık bu görüşlerden tadına doyum olmaz bir zevk almaya başladım. (...). Biliyorum ki babamın da hoşuna gidiyor bu sohbetler. Süre o kadar kısıtlı olmasına rağmen Bartın'da ya da Ulucanlar 'da böyle sohbetler yapabilmenin koşulu hiçbir zaman olmamıştı."

Kamil Akdoğan, babasına cezaevinden çıktığında "Seninle çok güzel işler yapacağız, kitaplar yazacağız" demiştir. Bu kitap, o sözün tutulduğu, babasının vefatından sonra tamamlanan bir vefa belgesidir. Kitap, sadece bir biyografi değil, aynı zamanda 1930'lu yılların Antakya'sına tutulan bir aynadır. Oğuz Akdoğan'ın "Antakya'yı sıksan herkes akraba çıkar" sözü, kentin o dönemdeki iç içe geçmiş sosyal dokusunu özetler.

İlginç bir anekdot olarak, babası Sadık Akdoğan'ın oğlu Oğuz'a "Habeş İmparatoru" diye hitap etmesi yer alır. Bu lakap, o dönem yoksul ülkesi için bir umut olan Habeş (Etiyopya) İmparatoru Haile Selassie'ye duyulan sempatiden gelmektedir. Dedesi Sadık Akdoğan'ın içki içmesiyle bilindiği, bu yüzden çevresindekilerin "Hacca gitse gitse ancak devesi gider" diyerek ona "Devesi Hacı" şeklinde çin yazdığı "ANNEME" şiirinde, ondan kopan bir parça olduğunu ve içindeki tüm sevapların annesinden geldiğini dile getirir.

ANNEME

"Tüm enerjim bütünü, bütünüyle gördüğün/
Senden kopan bir parçan/ Bu ufak bedendir ki
bensin bendeki/ İmanı vicdanı tam – mübarek
ramazanda/ Öğle vakti cumada – camide diyen
imam İştittim sendeki/ Günahlarımla çok
uzağım senden/ Sendendir sevaplarım, sendendir
iyiliklerim/ Ilık sevgin içimde, fersin gözlerimde/
İçimdeki gözümdeki/ Uydunum çizdiğin
yörüngede/ Sana dönüksem gündüzüm/Hep sen
varsın gecemde/ Sana varlığım öyle bir bendeki"
1982

2001 yılında, vefatından yıllar sonra çok sevdiği kayınvalidesi Feride Apak için yazdığı şiir, aile bağlarının ne kadar güçlü olduğunu gösterir.

FERİDE APAK İÇİN

"Az konuşur öz söyler/ Sevdiğini çok sever/ Eşe
dosta tam yaver/ Anlayanlar öyle der/ Eksilmez
hiç değerim/ Bizde sevgin pek derin/
Derunumuzda yerin/ Arayanlar öyle der/
Müfide, Oğuz, Kâmil Haluk Kemal ve de Gül/
Arıyor seni gönül/ Ananlar hep böyle der/
Severken sevdirdin/ Azıcık da gülerdin/ Benim
Kamilim derdin /Ana yarlar öyle der/ Dokuz yüz
seksen dokuz/ Ay eylül yirmi dokuz/ Cuma'da
iken Oğuz/ Evde vefat etmişsin"

Oğuz Akdoğan'ın son yıllarında Alzheimer ve yürüme zorluğu çekmesine rağmen hayata bakışı takdire şayandır. Nasıl olduğu sorulduğunda daima "sonsuz şükürlerini" sunması, onun karakterinin nezaketini yansıtır. Pijamasını ayakta giyebildiği sürece kendisini genç sayacağına dair inancı, fiziksel zorluklarına rağmen bu alışkanlığını son ana kadar sürdürmeye çalışması dokunaklı bir detaydır. Kitabın sadece kuru bir biyografi olmadığını, aksine derin bir sevgi, tarihsel tanıklık ve insan sıcaklığı taşıdığını kanıtlar niteliktedir.

"He Cânım Baba", bir babanın portresini çizerken aynı zamanda bir kentin ve bir kuşağın ruhunu yansıtan duygusal bir çalışmadır. Yazarın "içinde yazan her şeyin doğru olduğunu çok iyi biliyordu çünkü hepsini kendi yazmıştı zaten" ifadesiyle belirttiği gibi, kitap Oğuz Akdoğan'ın bizzat kendi anlatımlarına dayanan otantik bir yaşam hikâyesidir. Kitabın sadece kuru bir biyografi olmadığını, aksine derin bir sevgi, tarihsel tanıklık ve insan sıcaklığı taşıdığını kanıtlar niteliktedir. Hem yerel tarih meraklıları hem de biyografi sevenler için önemli bir kaynaktır.

Karşıyaka, 15.02.2026

Tülün Ardındaki Ay: Umuda Açılan Şeffaf Pencere

Canan Sanlı

Sahici insanları severim. “Nedir sahici olmak?” diye düşünebilirsiniz. Sahici; olduğu gibi görünen, duygularıyla, düşünceleriyle, öfkesiyle, sevinci ve sevgisiyle bütün olan insandır. İşte ben sevgili Kamil Akdoğan’ı bu sahici özellikleriyle tanıdım. Tertemiz, dürüst kişiliği yaptığı işe de yansıyor. Akdoğan Yayınevi’ni, edebiyata ve şiire verdiği önem, gösterdiği özveri ve dost, kardeş yüreğiyle yönetiyor. Böyle bir kardeşe sahip olduğum için hem mutluyum hem gururluyum.

Geçtiğimiz günlerde kitaplığımı karıştırırken, daha önce edindiğim ve okuduğum “Tülün Ardındaki Ay” adlı şiir kitabı elime geçti. Kitaptaki her bir şiir, yaşamın içinden gelen, düşündürücü dizelerden oluşuyor. Düşündüm ki; yalnızca okumak yetmez, şiirlerle konuşmak, onların anlattıklarını kaleme yükleyip beyazla buluşturmak gerekir. Ben de öyle yaptım. Bakalım “Tülün Ardındaki Ay”ın şiirleri bizlere neler söyleyecek.

Toplumsal ve bireysel hüznüleri sarmalayan, yaşamın içinden süzülen şiirlerini eylem bilinciyle heybesine yükleyen Akdoğan, yine yaşamın dağınıklığını kendi düzeni içinde örgütlüyor. Toplumsal gerçekçi bakışı, derin görüşleri şiirlerinin eylemine taşıyan şair; artzamanlı olay ve olguları eşzamanlı bir düzlemde buluşturuyor. Dünün ve bugünün muhasebesini yaparken okuru düşünmeye, sorgulamaya davet ediyor.

Ömür, yaşayabildiğimiz sürece tekdüze ilerlemez; gelgitlerle, sarsıntılarla, beklenmedik dönüşlerle şekillenir. İnsani duyguların yoğunlaştığı anlar da çoğunlukla bu iniş çıkışlardan doğar. Hüznler, sıkıntılar, olumlu ya da olumsuz olay ve olgular; hayatın törpüleridir. Sabır sınırlarını zorlayan, zamanla yıpratılan, kişiyi çaresizliğe ve umutsuzluğa sürükleyen adeta keskin bir alettir bu ömür törpüsü. Işığı soldurur, inancı gölgeler. Şair, bireysel ve toplumsal acıların izlerini taşıyan bu kavrayışı; imgelerin gücüne yaslanarak "Ömür Törpüsü" (s.7) adlı şiirinde dile getiriyor:

"O törpü ki ışığı her gördüğü yerde /
Söndürmeye yemin etmiş bir karanlık / Aydınlığı
tutan dalları keser habire"

Bu dizeler, karanlığın aydınlığa açtığı savaşı; umuda karşı karamsarlığın susmayan dilini çarpıcı bir biçimde yansıtıyor. Ancak "Yaşam sadece karanlıklarla örülü değildir." demiştik ya, hayat tek çizgide ilerlemez. Kara günler kararır kalmaz. Kara bulutların ardından, bazen bir mucize gibi, tüm derinliğiyle içe işleyen bir aydınlık doğar. Ve o an, ömür törpüsünün yerini ipekten bir şalın yumuşaklığında, huzur sarar.

Şair özne, bu geçişi, kişisel duygularının iç sesiyle, şiirin eylemine yükleyerek aktarır. Umudun hep yanı başımızda olduğunu, içimizde saklı bir düş gibi beklediğini, düşlerin gerçeğe dönüşebileceğini hissederiz. Bu sefer, kendi yaşantısındaki mucizeye benzeyen mutluluğu, şiirin diline "ben" adıyla taşır:

"Gerçeğin kâbus olup çöktüğü anda / Saniyeler acıtan kalp atışıydı // Bugün bir melek gördüm düşümde / Üzülme diyordu, bak yanımdaydı // Açtım gözlerimi gece değildi / Açtım bir daha tam karşımdaydı // Bir melek görünce ağlanır mıymış / Gözlerim hiç bu kadar ıslanmamıştı" (Bugün Bir Melek Gördüm Düşümde, s.8)

İşte bu dizelerde, çaresizliğin yerini alan sevinç; hüznün içinden doğan umut, bir rüyayla, bir "melek" aracılığıyla dirimselliğe bürünüyor. Yaşam, şiirle yeniden şekilleniyor. Tıpkı şairin yaptığı gibi: Duygularımızı, düşlerimizi ve gerçekliğimizi kelimelerle yoğurup yaşamla buluşturmak.

Yaşam bir planın doğrultusunda ilerler kimi zaman. Umuda açılan şeffaf bir pencereden gördüklerimiz inanılmazdır. Kamil Akdoğan açılan o pencerede tülün ardındaki Ay'ı görür, yaşamın planı işlerken sevgiyle ve aşkla yoğrulmuş bir geleceğin başlangıcı doğar. Tül, incecik bir nesne... Şeffaflığıyla hem gizleyen hem de gösteren, ışığı gizlerken yansıyan bir nesne... Ve onun ardında parlayan ay, yaşamın özgün planında bu iki imgeyi birbirine bağlayarak "Tül-Ay" anlamlı bileşkesinde şiirsel çağrışımın izlerinde dipdiri bir anlam kazanıyor.

"Şairin hayatı şiire dâhildir," demişti Cemal Süreya. Akdoğan'ın şiirlerini okurken biz de onun yaşamından izler, duygular, hatıralar ve düşsel katmanlar buluyoruz. Her dize, onun hayatından bir ışık huzmesi gibi şiirin içine sızmış. Bu da gösteriyor ki Akdoğan, yaşamının yalnızca öznesi değil; aynı zamanda o yaşamın şairidir. Usta şair ve şiir düşünürü Veysel Çolak'ın dediği gibi: "Yazdıkları şiirler, şairlerin yaşam öyküleridir."

Akdoğan, şiirin götürdüğü yerde yaşamla buluşuyor. Dizeler, bireysel bir geçmişin izdüşümünde duyguların yankısı olarak karşımıza çıkıyor. "Tülün Ardındaki Ay" başlıklı şiirinde, bu buluşmayı şöyle dile getiriyor:

"Gecenin bir vaktiydi / Buz tabakalarından fıskırmış / Bir kardelen çiçeği gibi geldin / Bakmadığın halde görüyordun her şeyi // İncecik bir gülücük / Sıcak bir öpüştün / Tülün ardındaki ay gibi gülümseyen gözlerin / Bin yıldır gördürmeyen perdeyi aralattın / HOŞGELDİN diyor bak bütün aydınlıklar" (Tülün Ardındaki Ay, s.10-11)

Bu dizelerde, gecenin içinden filizlenen bir kardelen gibi gelen sevgi; içsel karanlığı delen bir ışık olarak beliriyor. Şair özne bir oluşumun varlığıyla uyanıyor yeniden yaşama. Bu uyanış, yalnızca bireysel bir sevinç değil; aynı zamanda tülün ardında bekleyen her okur için umuda açılmış bir şiir penceresidir.

Kamil Akdoğan, duyarlı yüreğini kalemine yükleyen bir şair olarak, evrensel ve toplumsal olayları şiirinin merkezine alır. Şiirinde yalnızca duygulara değil, insanlığın ortak vicdanına da seslenir. Irak Gerçeği (s. 16-17) başlıklı şiirinde yaşanan acıları sorgular; okuyucuyu derin düşüncelere sevk eder. Küresel güçlerin dünya üzerindeki oyunlarına işaret ederek, ülkeleri birbirine kırdıran Amerika'nın politikalarını eleştirir.

Şiirde sözü geçen "Abraham" ismi özel imgedir. Bu güçlü göstergeyle şiirin anlamını derinleştirir, çağrışımı güçlendirir. Akdoğan'ın dizeleri, bir yandan tarihin acı gerçeklerini gözler önüne sererken, diğer yandan belleğimizde yankı uyandıran evrensel bir isyan çığılığı gibidir:

"Bir kimyasal yalanın arkasından sırttan bombalar /Hiroşima'yı hiç yıkmamış gibi patladı damlarda /Parmak dokunuşlarından sakınılan bir tarihin üzerinden /Abraham tankları ilerledi pervasız..."

Bu dizelerde, geçmişin unutulmaz trajedileriyle günümüzün politik manevraları arasında kurulan bağ, şiirin evrensel yankısını artırıyor. Akdoğan, bireysel acıların ötesine geçerek evrensel belleğe sesleniyor. Kamil Akdoğan, şiirlerini geçmişin izlerini, anlamsal yüzleşmeleri bugüne taşıyan duyarlılıkla kaleme alıyor. Sözcüklerin anlam katmanlarında, şiirin götürdüğü yerde yaşamla iç içe bir buluşma gerçekleşiyor. Onun dizelerinde oluşan anlamsal coşku, okurla bütünleşiyor; geçmişten süzülen anılar ise hem yaşanıyor hem yaşıtılıyor.

“Yanışlara Son” (s.36) başlıklı şiir, şairin kendisiyle hesaplaştığı bir metin olarak dikkat çeker. Yaşamını sorgularken içsel bir yüzleşmeye girer. Bu yüzleşme, aslında her bireyin yaşamına da temas eder. Zira her şiir, okuru düşündürür, iç dünyasında diriltir ve onu kendine dair çeşitli sonuçlara yöneltir.

Şair-özne, “ben” adıyla konuşurken, yaşanmışlıkları ve hayatın akışı içinde karşılaştığı haksızlıkları şiirin imgesel diliyle sorgular. Sözcüklere yüklediği çağrışımlarla okuru derin, güçlü bir anlatıya taşır:

“Barışçıl bir insan diye tanır herkes beni/ Ama dünkü mahkeme çıkışında/ Hayatımda ikinci kez silah kullandım/ (Çavuş Talimgâh Taburundaydı ilki)”

Burada "silah" sözcüğü hem gerçek hem mecaz anlamda kullanılarak bir anlatım kazanır. İlki, askerlikte kullanılan gerçek bir silah; ikincisi ise şiirin bütününde duygu dünyasına yönelmiş, metaforik bir arınma aracını simgeler.

“Harcanmış duyguların intikamını almak için/ Göz göz arpacıktan nişanlandım yanışlarımı/ Çoğunu ilk atışta vurdum/ Ne de kolay hedeflermiş meğserse/ Bir kısmı hâlâ can çekişmede”

Öyle ya, bazı duygular ve yaşantılar vardır ki insanın içine mih gibi saplanır. Onları bir çırpıda silip atmak kolay değildir. Fakat her ne olursa olsun, şair özne kararlıdır. Hayatında yeni başlangıçlara, umuda ve barışa doğru yelken açmaktadır:

“Her birini tarihe gömdükten sonra / Ebediyen ateşkes ilan edeceğim/ Omzumda beyaz güvercinimle/ Onların olmadığı her yere gideceğim”

Bu dizeler, bir içsel barış çağrısının ve geleceğe dönük umutlu bir yürüyüşün şiirsel başlangıcıdır. Akdoğan’ın şiiri, bireysel olandan yola çıkarak evrensele ulaşır; duygu ile düşünceyi, geçmiş ile geleceği aynı potada eriterek okurunu derin bir iç yolculuğa davet eder. Bireysel olandan toplumsala, evrensel gerçekliğin acılarıyla örülmüş akışında içsel bir yolculuğa çıkan Kamil Akdoğan, duyarlılığını dizelere yansıtarak şiirin eylem gücünü ortaya koyar. Onun şiirinde yalnızca bireyin değil, ezilmiş, haksızlığa uğramış halkların, sessiz bırakılmış coğrafyaların çığılığı da yankılanır. Emperyalist ülkelerin sömürdüğü, acılarıyla ve yokluklarla yoğrulmuş bir kıta olan Afrika üzerinden akan bu şiirsel yolculuk, Akdoğan’ın evrensel duyarlılığını gözler önüne serer. Şair, Afrika’nın tarihsel ve sosyopolitik gerçekliğini bir çocuk figürü üzerinden duyumsatır:

“Yalnızdı./ Ülkesi/ Geleceğini çalmış sömürgecilik işgali altındaydı / Sesini / Haykırabilse bile duyan olmazdı / Afrika'nın / İliğine dek kemirilmiş bir coğrafyasında/ Kendinden alabildiğine emin bir akbaba/ Son kıpırtıları da sussun diye sabrediyordu” (Afrikalı Çocuk, s.38)

Bu dizelerde, yalnızlık ve sessizlik iç içe geçerken, sömürgecilik sadece tarihsel bir olgu olarak değil, insan onurunu hedef alan canlı bir trajedi olarak şiire yansır. Akdoğan’ın şiiri, okuru yalnızca bir duygulanıma değil, aynı zamanda bir bilinçlenmeye, bir yüzleşmeye çağırır. "Afrikalı Çocuk"(s.38) şiirinde kullanılan imgeler; yoksulluğun, çaresizliğin ve unutturulmuş acının yoğunlaştırılmış bir anlatımıdır. Şair, sözcüklerin çağrışım gücünü kullanarak sadece bir çocuğun değil, bir kıtanın talan edilmiş geleceğini dile getirir. “Akbaba” imgesiyle somutlaşan sömürgecinin vahşeti hâlâ bitmemiş bir sessizliğin üzerindedir; sabırla, sistemli ve soğukkanlı bir bekleyişle...

Kamil Akdoğan, bu şiirinde yalnızca duygulara seslenmekle kalmaz; aynı zamanda vicdana, sorumluluğa ve tarihe seslenir. Böylece şiir, bireyin iç sesinden yükselerek insanlığın ortak belleğine dokunur, düşündürür, sorgular.

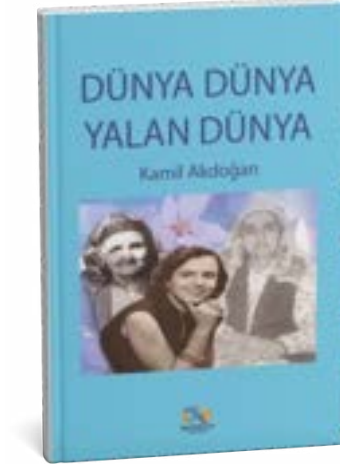
Sevgili Kamil Akdoğan'ın yüreğinden taşan duygular, "Çok Yaşa Filistin" (s. 50-51) başlıklı şiirinde anlamlı bir bütünlük kazanır. Şair, şiirine başlamadan önce, İsrail'de kepçelerin önünde yaşamını yitiren Rachel Corrie'nin annesine yazdığı son mektubundan bir bölüme yer verir. Bu alıntının ardından duygularını ve sözcüklerini şiirin eylemci gücüne yükleyerek ifade eder:

"Evleri, Siyonizm'e yakın diye katledilen Arapların / Küçük general olmak zorunda bırakılan misketlik çocukların / Tanka karşı sapanların ülkesi / Gözlerin görmediği / Kulakların duymadığı / Dünyanın en yoksul coğrafyasının / En öpülesi kahramanlıkların, en acı ihanetlerin / En yalın gözyaşlarının vatanı // Kırmızı sadece kan demektir orda / Yeşil, her şeye rağmen cennet vatandır / Siyahtır, yaşanan yenilesice acılar / Gelecek beyazdır Rachel'in düşleri gibi. / Sen çok yaşa Filistin!"

Şair özne, dünyada sürüp giden anlamsız savaflara, kıyımlara karşı bir insanlık çılgınlığını yükseltir. Bu haykırış, "Sevmek Nedir İnsanı?"(s.55,56) başlıklı şiirde yankı bulur. Kamil Akdoğan, güçlü bir duygu olan sevginin evrensel önemini ve varlığını, şiirin kanatlarıyla dünyaya duyurmak ister. Duyarlı yüreğiyle, sevginin olduğu yerde savaşların ve kavgaların barınamayacağına yürekten inanır:

"Sevmek, / Ne dört kitapta buyrulmuş kutsal bir görevdir sadece / Ne özel bir yetenektir ilk doğan hücrelerde / Sanat değildir Sevmek insanı / Zor bir soru değildir / Yaşamaktır yüreklerce / Soluk alıp vermektir / Bazen bir ekmek parçasını kaldırmaktır yukarı / Bazen karşı koymaktır haksızlıklara // Dünyayı dört direk üzerinde de sansan / Bir totemin önünde tanrıya da yakarsan / Hıçkırığa da boğulsan Ağlama Duvarı'nda / İlle de yerin var insanlar sofrasında / Sevmek o sofrada aynı aş(k)la doymaktır // Bu yerküre nasıl bir dünya ise yekpare / Damlayan kan hepimizin kanıdır / Çekik sarı, düz beyaz, kara, kırmızı / Rengini tayin eden gözler değil bakıştır."

Kamil Akdoğan'ın şiirlerinde hem bireysel duyarlık hem de toplumsal vicdan yaşamın dağınıklığında örgütlenir. Şiir, onun için yalnızca estetik bir ifade değil, aynı zamanda bir direnişin gücü, bir insanlık çağrısıdır. Nice yapıtlarıyla edebiyatın verimli bahçelerinde üretmeye devam etsin. Şiir yolu aydınlık olsun. Sevgiyle, şiirle...

ESKİ ANKARA'DAN VE AFYON'DAN KALAN SICAK BİR GÜLÜMSEME: FERİDE APAK

HATİCE EĞİLMEZ KAYA

Dünya Dünya Yalan Dünya* Kamil Akdoğan'ın anneanesi Feride Apak'ın yaşam öyküsünü anlatan biyografik özellikler taşıyan bir eserdir. Yazar, anneanesinin yaşadıklarını anlatırken, aynı zamanda da bir dönemin sosyal dokusunu, aile ilişkilerini ve kültürel değerlerini aktarmaktadır.

Kamil Akdoğan, Dünya Dünya Yalan Dünya'yı çevresindeki herkes tarafından çok sevilen, arkasından kötü söz söylenmeyen "güzel insanları" ve özellikle anneanesi Feride Apak'ı anmak için yazmıştır. Kitabın temel amacı, zamanın erozyonuna karşı anıları korumak ve gelecek nesillere (yüzlerce yıl sonraki torunlara) bir aile mirası bırakmaktır. Kitap büyük oranda 2004 yılında, yazarın anne ve babasıyla yaptığı haftalık görüşmelerde aldığı sınırlı notlar üzerine kurulmuştur.

Kitap, Feride Apak'ın 1910'da Afyon'da başlayan ve 1989'da Ankara'da sona eren yaşam yolculuğunu takip eder. Feride Apak'ın çocukluk yıllarının geçtiği Afyon'un işgal yılları, Akşehir'e göç ve Kurtuluş Savaşı'nın zorlukları aktarılır. Ailenin Ankara'ya göçü, İsmetpaşa Mahallesi ve Etlük Giresun Caddesi'ndeki yaşam, dönemin mahalle kültürü ve komşuluk ilişkileri detaylandırılır. Kitapta bayram hazırlıkları, Ramazan ayı, hamam eğlenceleri, Hıdrellez kutlamaları, batıl inançlar ve nazar gibi folklorik unsurlar geniş yer tutar.

Feride Apak geleneksel ve güçlü bir kadındır. Yaşamının her saniyesine şükreden bir yapıdadır. Sofrasındaki yemek ne kadar az olursa olsun (limonlu sıcak su içtikleri zamanlarda bile) asla şikâyet etmez, "Ya rabbi şükür" sözünü dilinden düşürmezdi. İnançlı bir kadındır ancak yobazlık seviyesinde bir katılığı yoktur. Allah ile kurduğu bağ samimi ve sevgi doludur; her gece yatmadan önce ailesindeki her bir ferdin ismini sayarak onlar için dua ederdi. Aile fertlerinin bir sorunu olduğunda en çok o üzülür, "vah vah" ve "tüh tüh" diyerek dertleri paylaşırdı. Doğup büyüdüğü Afyon'u ve oradaki anılarını asla unutmamış, ömrü boyunca bu anıları anlatarak yaşatmıştır.

Feride Hanım, hijyen konusunda oldukça hassastır. Eve ayakkabı ile girilmesi onu çok huzursuz eder ve "velveleye vermesine" neden olurdu. Hatta eve yeni gelen gazetenin bile toz barındırdığını düşünür, yatağının veya yemek masasının yanında açılmasına izin vermezdi.

Titizliğine rağmen, misafirler içeri girip oturduktan sonra son derece sevimli ve güler yüzlü bir ev sahibine dönüşürdü. Sevdiği bir misafir geldiğinde onun için "deli divane" olurdu. Kuşları ve diğer hayvanları çok severdi; bu özelliğini dedesi Hacapan Dede'den almıştır. Balkonda oturup sokağı izlemeyi çok sever, adeta bir "hafiyeye" gibi çevresini ve komşularını kolaçan ederdi. Bebekken geçirdiği bir kaza nedeniyle bir bacağı sakattır ve aksayarak yürür.

Yaşlılığında bu durum artan diz ağrılarıyla birleşmiş, hareketlerini kısıtlamıştır. Minyon yapılıdır. Yazar tarafından "minicik gövdeli bir ihtiyar" olarak tanımlanır. Konuşması, Karamanoğulları döneminden miras kalan, yabancı kelimelerden arınmış, saf ve güzel bir Türkçedir. Kurtuluş Savaşı yıllarında Afyon'dan Akşehir'e göç etmek zorunda kalmış, savaşın tüm zorluklarını bizzat yaşamıştır.

Babasını genç yaşta kaybetmiş, eşinden erken ayrılmış ve kızıyla birlikte annesinin yanında hayata tutunmaya çalışmıştır. Bu zorluklara rağmen aile birliğini korumuş ve sevilen bir figür haline gelmiştir.

Dünya Dünya Yalan Dünya yazarın anneanesi Feride Apak'a karşı beslediği duygu ve düşünceler derin bir sevgi, saygı, hayranlık ve hüznü bir özlem karışımıdır. Yazar için anneanesi sadece bir aile büyüğü değil, aynı zamanda geçmişle bugünü bağlayan kopmaz bir köprü ve hayatının en güvenli limanıdır. Kamil Akdoğan, sadece bir hayat hikâyesi anlatmakla kalmaz; çocukluk anılarını, kuzey odasındaki soğuk kış gecelerini ve anneanesiyle yaptığı sohbetleri lirik bir dille okuyucuya sunar. Kitap içerisinde düz yazının yanı sıra şiirler ve "Feride" gibi yayınlanmış öyküler de yer almaktadır. Kitabın sonunda, anlatılan döneme ve yöreye özgü ifadelerin yer aldığı bir "FA Sözlük" (Feride Apak Sözlüğü) bulunmaktadır. Dünya Dünya Yalan Dünya, sadece bireysel bir biyografi değil, aynı zamanda Afyon ve Ankara ekseninde Türkiye'nin 20. yüzyıl toplumsal tarihine, geleneklerine ve insan ilişkilerine tutulmuş nostaljik bir aynadır. FA Sözlük, sadece bir kelime listesi değil, bir yaşam biçiminin kodlarını barındırır. "İdara", "haşkeş", "ünemek" gibi kelimelerin yer aldığı bu bölüm, bir dilin nasıl bir kültürü ve karakteri taşıdığını kanıtlar niteliktedir. Dil meraklıları için kitabın en özgün ve keyifli kısımlarından biridir.

Yazar, anneanesini "güzel bir insan" tanımının tam karşılığı olarak görür. Onun hayat karşısındaki dik duruşuna, fiziksel engeline rağmen (ayağındaki aksaklık) gösterdiği bitmek bilmeyen yaşam enerjisine büyük hayranlık duyar. Feride Apak'ın şikâyet etmeyen, her durumda şükreden karakteri yazar için hayatta için çocukluğunun, bayramların, eski Ankara ve Afyon sokaklarının sembolüdür. Kitap boyunca yazar, anneanesiyle geçirdiği vakitleri anlatırken aslında kaybettiği o "eski, samimi dünyayı" da özlemle anar. Onun dizinin dibinde dinlediği masallar ve anılar, yazarın zihninde korunması gereken kutsal bir emanet gibidir.

Yazar, anneanesini sadece bir akraba olarak değil, "saf ve duru Türkçe'nin son temsilcilerinden biri" olarak görür. Onun kullandığı yerel ifadeler, atasözleri ve geleneksel yaşam biçimi yazar için paha biçilemez bir kültürel hazinedir. Kitabı yazma motivasyonunun temelinde, bu zengin mirası ve anneanesinin o nev-i şahsına münhasır dilini gelecek nesillere aktarma isteği yatar. Yazar, anneanesine karşı büyük bir vefa borcu hisseder. Onun ölümünden sonra bu kitabı yazarak aslında onu ölümsüzleştirmek istemiştir. "Zaman her şeyi unutturur" gerçeğine karşı, anneanesinin o temiz isminin ve anılarının "yüzlerce yıl sonraki torunlarına" dahi ulaşmasını sağlamayı kendine bir görev edinmiştir. Yazarın anlatımında anneanesinin evi ve varlığı, dünyanın tüm karmaşasından uzak, huzurlu bir sığınağı temsil eder. Onun duaları, titizliği (her ne kadar bazen çocukken yorucu gelse de) ve şefkati, yazarın dünyasında "karşılıksız sevginin" en somut halidir.

Kitabın genel tonunda, anneanesinin gidişiyle birlikte bir devrin kapandığına dair derin bir hüznün sezilir. Yazar, onun eksikliğini sadece bir aile üyesinin yokluğu olarak değil, hayatındaki en önemli manevi dayanağın ve "canlı bir tarihin" kaybı olarak nitelendirir.

Kamil Akdoğan için anneanesi Feride Apak; dürüstlüğü, sabrın, temizliğinin ve köklü Anadolu kültürünün ete kemiğe bürünmüş halidir. Yazara göre o, "arkasından kötü bir söz söylenmeyecek kadar temiz yaşamış", dualarıyla ailesini kuşatan kutsal bir figürdür.

Kitabın en sarsıcı bölümlerinden biri, Feride Apak'ın çocuk yaşta tecrübe ettiği savaş ve göç yıllardır. Afyon'un işgal edilmesiyle ailenin bir kağını üzerinde Akşehir'e doğru yola çıkışı, yol boyunca yaşanan korku ve belirsizlik, dönemin ruhunu çok yalın ama etkileyici bir şekilde hissettirir. Özellikle küçük bir çocuğun gözünden savaşın yarattığı o büyük altüst oluşun anlatılması, eserin tarihi derinliğini artırır. Ankara Etlük'teki Giresun Caddesi'nin anlatıldığı kısımlar, okuyucuya eski mahalle kültürünün o samimi tablosunu sunar. Feride Hanım'ın balkonundan sokağı izlemesi, komşularla olan ilişkiler ve o dönemdeki mahalle dayanışması, günümüzün kalabalık ama yalnız şehir hayatıyla tezat oluşturduğu için oldukça nostaljik ve etkileyicidir.

Okurken hem gülümseten hem de karakteri derinleştiren bölümlerden biri de onun meşhur titizliğidir. Özellikle eve gelen gazetenin "toz" saçtığı gerekçesiyle yatağın yanına yaklaştırılmaması veya ayakkabıyla eve girilmesi karşısındaki o meşhur "velveleri", karakterin nevi şahsına münhasır kişiliğini çok canlı bir şekilde canlandırır. Bu bölümler, biyografiye insani ve mizahi bir sıcaklık katar. Geleneksel Türk kültürünün en canlı yansımaları olan bayram sabahları, arife günü telaşları, evde yapılan hazırlıklar ve Hıdrellez kutlamalarının anlatıldığı kısımlar belgesel tadındadır. Feride Hanım'ın bu ritüelleri nasıl bir kutsallıkla yerine getirdiği ve ailesine nasıl aşladığı, kültürel mirasın korunması açısından kitabın en değerli kısımlarındandır.

Yazarın kış gecelerinde anneannesinin dizinin dibinde oturduğu, o soğuk odayı anneannesinin hikâyeleri ve duasının ısıttığı anlar kitabın duygusal zirvelerinden biridir. Bu sahneler, yazarın neden bu kitabı yazmak zorunda hissettiğini, o vefa borcunun kaynağını okuyucuya en iyi hissettiren yerlerdir. Dünya Dünya Yalan Dünya, bu dünyadan göçüp gidenlerin yaşadıkları devrin güzelliklerini de berberlerinde götördüklerini görüp hüzünlenen hassas kalpli bir adamın geçmişe duyduğu özlemi dile getirmektedir. Yaşarken fark edilmeyen mutlulukların hatıraları belki de insan denen aynanın en güçlü sıradır. Hatırlandıkça parıldayan...

Israrın Edebî Ahlâkı: Kamil Akdoğan'ın Umut İradesi

Muharrem Demir

Bazı yazarlar sadece hikâye anlatmaz aynı zamanda iz de sürer. Onlar, okuru bir olayın üstünden geçirip bırakmaz, olayın içine saklanan insanı arar. Kamil Akdoğan'ın Ben Sabi: Azonya'dan Yazıyorum romanında gördüğümüz şey de tam olarak budur: Güçlü bir ısrar, sabırlı bir takip ve “bırakamama” yani pes etmeme, vazgeçmeme ahlâkı.

Romanın ilk hareket noktası küçük bir eşya ve küçük bir cümledir: bir matara, içinden çıkan not, bir çocuğun “duyulma ihtimali” ne bağladığı son ip... O andan itibaren metin, okuru “duygulanım” la değil, sorumlulukla yürütür. Hakan'ın karakola gidip “bir sonuç çıkmıştır umuduyla” meseleye dönüp dönüp bakması, romandaki ısrarın ilk işaretidir (Akdoğan, 2024, s. 24). Buradaki umut, romantik bir teselli değil, takip etme iradesinin adıdır.

Akdoğan'ın kurduğu karakterler, “bir not bulundu, üzüldük” noktasında kalmaz. Sahi, bir not bulmak neyi değiştirir? Çoğu hayat, bu soruya “hiçbir şeyi” diye cevap verebilir. Ama romanda başka bir cevap vardır: Bir not, bir hayatın geri dönüş anahtarı olabilir. Bu yüzden Hakan ve Selma, “Sabit mi, Sabi mi?” ihtimalini büyütür; araştırmayı genişletir, bir adın harflerini bile titizlikle takip eder. Selma'nın “Belki adımı yanlış yazdı” sezgisi, takip iradesinin zihinsel biçimidir: ihtimal üretmek (Akdoğan, 2024, s. 47). Ardından gelen cümle, romanın kalbini açar: “En büyük ümitleri... Sabit'i görmek...” Ümit, burada beklemek değil; yola çıkmaktır (Akdoğan, 2024, s. 46).

Bu ısrar, romanda yalnız “gençlik idealizmi” olarak kalmaz; bir tür iz sürme etiğine dönüşür. Usta gazeteci Yusuf Tufan Aktungali'nin devreye girişiyle takip iradesi, bireysel meraktan toplumsal sorumluluğa taşınır: Sabit'in “—hâlâ yaşıyorsa— Azonya'da olduğuna” inanır (Akdoğan, 2024, s. 58). Bu, romanda bir dönemeçtir; çünkü ısrar artık yalnız duygusal değil, yön tayin eden bir kanaat olur.

Kamil Akdoğan'ın kitabında bu takip ahlâkı, “umut” kavramını da iyice derinleştirir. Tam burada “umut zekâsı”nın bilgi ve disiplin boyutu görünür olur: Umut, yalnızca duygusal bir iyi his değil, hakikate dair bilgi toplama, veriyi ayıklama, sabırla iz sürme ve çözümü inşa edecek adımları düzenli biçimde atma becerisidir. Akdoğan'ın romanda kurduğu takip ahlâkı, umudu kuru bir “temenni” olmaktan çıkarıp çalışılan, delillendirilen, adım adım yürütülen bir yetkinliğe dönüştürür; yani umut burada, duygunun omzuna yaslanan bir söz değil, bilginin ve disiplinin sırtına dayanan bir yürüyüştür.

Akdoğan'ın edebî dünyasında ısrar, sadece “bulmak” için değildir. İsrarın hedefi, kimliği geri çağırmaaktır. Romanın finalindeki “Annem Feriha” cümlesi, kaybın içinden geri gelen kimliğin işaret fişeğidir (Akdoğan, 2024, s. 80). Ardından aynı sayfada, hayatın yeniden kurulacağı ufuk açılır: Sabit “yeni bir geleceğe” doğru yürür; umut artık yalnız kavuşma değil, kavuşmadan sonra kurulacak hayatın imkânıdır (Akdoğan, 2024, s. 80).

Bu noktada yazarın kendi hayat çizgisine da bakmak, romandaki takip iradesini daha görünür kılar kanaatindeyim. Akdoğan, şiirle başlayıp deneme, makale ve anıya uzanan bir yazın hattına sahiptir. Ayrıca dergi ve yayınevi yöneticiliği yapmaktadır. Dergicilik ve yayıncılık, hızlı hüküm vermek değil iz sürmek; ilk bilgiyle yetinmemek, ayrıntıyı doğrulamak; bir metni, bir dosyayı, bir hikâyeyi “sonuna kadar götürmek” demektir. Romandaki ısrarın arka planında, bu disiplinin de izi sezilir: Umut, burada sadece bir duygu değil, bir çalışma ve davranış biçimidir.

Kamil Akdoğan'ın ısrarı, roman boyunca bir “kahramanlık” gösterisine dönüşmeden ilerler ve daha incelikli bir yerde durur; vicdanın sürekliliği. Bugünün dünyasında çoğu acı hızla tüketilir; görüntü olur, duygu olur, sonra akıp gider. Akdoğan ise akıp gidenin peşine düşer. Bir matarayı, bir notu, yanlış yazılmış bir adı, sınırın soğuk çizgisini... Hepsini aynı sorunun etrafında toplar: “Bu çocuk nerede?” Ve bu soruyu kolay cevaplarla susturmaz. Bu iz sürme hikâyesi, Umut Zekâsının yedi yetkinliğini de aynı potada toplar: hakikati görme, duyguyu yönetme, anlam kurma, seçenek üretme, planlı adım atma, sebat etme ve dayanışmayı organize etme.

Belki de bu romanın asıl cümlesi şudur: Umut, bazen bir his değil, bir ısrar ve irade biçimidir. Umut, “bulur muyuz?” sorusundan daha çok, “bırakır mıyız?” sorusunun cevabıdır. Akdoğan'ın umut iradesi, okura tam burada seslenir: Bir insanı aramaya değer bulduğun anda, artık sen de o insanın hikâyesine dahilsin. Ve dahil olduğun hikâyeye, seni ya bırakmaya ya da takip etmeye zorlar. Çünkü bazen insan, en çok takip ettiği şey kadar insan olur.

Ve umudunuz kadar takip edersiniz; hayatı, insanı, anlamı ve varoluşunuzu...

“Kamil Akdoğan’a Mektup” Müge Sahillioğlu

Sevgili Kamil Bey,

Dört beş aylık bir tanışıklık bizimki. Ne uzun uzun sohbet ettik sizinle ne de bir araya geldik dost meclislerinde. Hâliyle, size mektup yazmam şaşırtıcı gelecek pek çok kişiye. Oysa ben sizi anlattıklarınızdan değil, yazdıklarınızdan tanıyorum. Dilinizden değil, kaleminizden dökülenlerden... Yaptıklarınızdan tanıyorum. “He Caanım Baba...” dizenizden... Azminizden tanıyorum. Artık adı bile hatırlanmayan eski bir derginin peşine düşmenizden... Antakya tutkunuzdan tanıyorum. Deprem sonrası Antakya etkinliklerinizden... Size dair yazılanlardan tanıyorum. “Zamanı Kırılan Şehir” adlı kitabında aynen şöyle anlatıyor sizi Mehmet Karasu: “Kamil Akdoğan, Antakya’nın uzaklardaki sesi gibidir. Kökleri Asi’nin suyunda, yaprakları Ankara’nın rüzgârında salınan bir çınar gibi...” Ah, ne de güzel diyor sevgili hocam! “Kamil Akdoğan, Antakya’nın Ankara’daki vicdanıdır.” diye de bitiriyor yazısını. Ve sizi tanıyan istisnasız herkes altına imzasını atıyor.

İlk olarak Duran Yaşar Hocam anlatmıştı bana çalışmalarınızı. Biliyor musunuz, pek çok şeyi ondan öğrendim ben. Ne mutlu ki, hâlâ öğreniyorum. Antakya özlemiydi sanırım sohbetimizin konusu. “Seyahat(name)erdeki ANTAKYA” kitabınızdan, “Çok Dualı Kent Antakya” derginizden dem vurdu. Bunları bilmiyor olmaktan dolayı pek utandım doğrusu. Büyük bir mahcubiyetle okumaya başladım. “Antakyalı Yazılar”ı, “He Cânım Baba”yı, “Antakyalı Hoca Hanım”ı... Doğduğum topraklarda buldum her satırda kendimi. Şehrim yaralıydı ve ben ondan çok uzaktaydım. Derken, ansızın biri çıkıp memleket rüzgârını getirmişti bana. Buram buram Antakya kokmuştu odam. Yazıp teşekkür etmek istedim ve gönülden kutlamak... Kırık dökük birkaç cümleyle tanıttım kendimi. Kitabımdan bahsettim. İçinden Antakya geçen, Antakya’ya ithaf ettiğim “Sevgili Uzak”tan... Aslında pek beklemiyordum ya, onca işiniz arasında hemen yanıtladınız mesajımı. Yazmamı, yazdıklarımı göndermemi salık verdiniz. Mahcup kalemimi yüreklendirdiniz. Bir hayat yorgununun, bir edebiyat yolcusunun hiç umulmadık anda bulunduğu kılavuz gibiydi cümleleriniz. Ardından “Mektubun uzak geldiği zaman/ Yakın bir düş hazırla kendine!” diyen dizelerinizi paylaştınız. Ve ben yeniden düşlemeye başladım. Başkahramanım elbette ki Antakya’ydı.

Çalışkanlığınız herkesin malumu. Aynı anda çıkardığınız dört dergi, onlarca proje, kitaplar etkinlikler... “Bu kadar işle nasıl başa çıkıyorsunuz?” diye sordum bir gün size. Cevabınız yalın ve netti: “Severek yapıyorum. Çok çalışıyorum.” Bu konuşmadan günler sonra “Koşu” adlı şiirinize rastladım. “Hızlı adımlarını bekliyor deniz/ Durma! Koş!” diye başlıyordu. Ve içten bir şairi yine en iyi kendi şiiri anlatıyordu. Evet, “Rüzgâr kanatlarınızın altında”ydı. Siz soluksuz koşuyordunuz. Farklı türlerde pek çok eser üretiyordunuz. Ve okuyucu, farklı türlerdeki tüm eserlerinizden aynı lirik tadı alıyordu. Üslup, gerçekten de insanın ta kendisiymiş. İyi ki de öyleymiş, iyi ki!

2018 yılında kaleme aldığınız satırlarla bitireceğim izninizle mektubumu. Zira sizin kadar etkileyici anlatamam ne inancı ne de umudu: “Daha iyinin, daha güzelin mümkün olduğuna inanan kişi, geleceğin ellerinde olduğuna inanan; daha iyi, daha güzel olması için çalışan kişidir. Yeni yıl gelecek’tir ve geçmiş tecrübeler ne derse desin, yeni yılı daha iyi, daha güzel yapmak her zaman insanın elindedir.”

Her yılınızın bir öncekinden daha iyi, daha güzel olması dileğiyle...

VEDA

BARIŞ AYHAN

Belki de eski bir zamanda, sadece kendisinin bildiği bir zamanda kalmıştı. Kaldığı zamanı ni-telemek zordu. Çok çabaladı ama nedense hep başarısız oldu. Şimdiki zamanda var olduğundan da emin değildi herhalde. Neden böyle söylüyoruz? Çünkü ona karşı olan sohbetimiz, eskilere dayanan bir dostluğun nişanesi olarak hâlâ varlığını sürdürmektedir. İyi bir insanda bulunabi-lecek bir sürü haslet ve niteliği bir arada taşırdı. Hep öyle görmüştüm. Hep öyle bilmiştim. Ama insan olmakla herhalde kusur denizinden nasibini de almıştı. İnsanların kusurları olurdu. Elbette olurdu ve onun da vardı.

Şimdi, sabırsızca nedir kusurları diye merak edeceksiniz. Çok uğraştırabilirim sizi ama değer verdiğim insana olan hislerim buna engel oluyor. Varlıklara karşı genel ve kapsayıcı bir sevgisi vardı. Onun bu hâlini gıpta ile seyredirdim. Birçok kere ona nasıl başarıyorsun diye sordum, durdum. Aldığım yanıtlar hiçbir zaman yeterli olmadı. Bu hâline karşı kurduğum sıcaklığı ve istenci tasvir etmek, bence, pek kabil cihetinden bir husus değildi. İstedğim şekliyle, gerçi ne isteyebileceğimi de tam olarak kestiremiyordum, bana yanıt vermesini bir süre sonra bıraktım. Sadece o hâlinin sanki sonsuz bir hâli olduğuna olan inancıma sığınıp, ne kadar çok görürsem belki bir sonuç elde edebilirim düşüncesinin tatmin edici telkinlerine kendimi bıraktım.

Her vakit, kendinden önce ve sonra gelen vakitlerin arasında sıkışmıştır. Onlardan bağımsız bir vakit düşünmek benim için çok zor. Daha sonra bunların anlamı konusunda şanslı olma umu-duna sarıldım. Kendimce hayatımda bir dengeye sahiptim. Ama o, benim kadar şanslı değildi, öyle sanıyorum. Vakitlerin birinde, bir ara vakte boyun eğdi ve orada kaldı. Bundan sonraki yaşamının ne anlamı var diye pek düşünmedim. Hâlâ bir sevgi pınarı idi ama kendisini bir türlü bulamayan bir insana dönüştü. Davranışları mekanik bir ritüele boyun eğdi ve hayatı olduğu gibi kabullendi. Ona çok acımıştım. Hâlâ da acıyorum. Sevgi pınarı olan bir insan nasıl olur da bir sevginin kıskacı altında yaşamı kendisinin bilmediği ve anlamadığı yeknesak bir devinime terk ederdi? Olmaz diye düşündüğüm ve yaşam enerjisinin yavaşça ruhundan çekildiği bir insan olup çıkmıştı. Evet, hâli buydu. Âşık olmuştu ama karşılığı olmayan bir aşkı bu. Nasibine dü-şen aşkın ona karşılık vermek istememesi biçiminde bir problem ile yüzleşmek zorunda kal-saydı, belki sorununa bir çözüm bulabilirdi. Ona yardım da edebilirdim ama işte, meselenin böyle bir tarafı yoktu. Birçok kez anlattım, durdum. İkna etmeye çalıştım ama nafiye. Öyle içten ve derin bir sevginin kollarındaydı ki bir süre sonra bunun tarifinin mümkün olmadığına inandım. O ise neler olup bittiğini düşünemiyordu bile.

Sevdiği kadının ona karşılık veremeyeceğini düşünemiyordu. Çok yıpratıcı vakitler ile boğuştuğunu biliyordum. Ama çaresizdi. Kendisi de durumu kabullenmek istemiyordu ama sonunda durumunun çözümsüz olduğunu kendisi de anladı. Sevindirici bir şeydi bu. Umutlanmıştım onun için. Ama gel gelelim ki kazın ayağı öyle olmadı. Bu durum onun o taşkın sevgi pınarını da kuruttu. İyice dünyadan elini çeken birine dönüştü. Çok elim verici bir hâli vardı. Çabaladım, çabaladık. Sevenleri ve ona değer verenler, her gün bir çözüm bulmak için uğraştı. Umudun tükendiği yere varıldığında artık yapılabilecek bir şeyin olmadığı düşünmeye başladık ve kendimizi inandırdık.

Çabalamaktan vazgeçtik. Yaşama karşı gösterdiği sevgisinin tekrar yeşereceğine olan inancı-mız sonuçta umut ile yoğruldu ve hiçbir vakit ondan vazgeçmeyeceğimiz biçiminde vücut bulan bir düşünceye dönüştü. Arada sırada o hülyalı hâlinden sıyrılır gibi oluyordu ve o vakitlerde onu öyle görmek umudumuzu artırıyor. Ama tahmin edeceğimiz gibi bu hâller pek kısa sürüyordu. Ne kadar vakit geçti bilmem ama bir gün artık arada kalan bir vakit kalmadı. Gülümsüyordu. Yüzündeki o huzuru tarif etmek de imkânsız gibiydi. Anlamak için sormaya çabalasak da yanıt alamayacaktık. Sonuçta bildiğimiz tüm vakitlerden kurtulmuştu ve belki de onun vakti sadece sevdiği olarak ifade edilebilecekti. Yüzüne tekrar baktım. Artık neredeyse emindim. Yanımızda değildi ama nereye gittiyse orada vakit sevdiğiydi. Çok şey söylemek belki de za-yıflık göstergesidir. Hiç bilmem. Bu düşünmeden çekinirim.

“Elveda dostum, galiba sonunda başardım.” dedim ve bir daha görüşemeyeceğiz düşüncesinin burukluğuyla oradan uzaklaştım.

iyi

Nurhayat Kayar

Birden uyandı, saate baktığında “Of, sabaha daha çok var.” dedi. Kaç gündür böyle uyanıyor, bir daha da uyuyamıyordu. Son zamanlarda sürekli farklı hayaller görüyordu. Üstelik de gece yarısı onu uyandıran hayaller... Bir sağa döndü, bir sola... Kalktığında sabahın altısıydı.

Bir ay önce avukat olmuştu ama “Senden bir şey olmaz.” diyen babasına rağmen. “Neden?” diye hayıflandı.

Küçüklüğünde ne zaman “Baba” diye bağırıp üzerine atlamaya çalışsa o geri dururdu. Onun neden böyle olduğunu o sıra hiç anlayamamıştı. Ve bir anlam da verememişti. Ama hep atlamıştı üzerine. Annesi ev hanımı olmasına rağmen kurslara giderdi sürekli. “Kızım, ben öğretmen olmak istemişim, okutmadılar.” diye anlatırdı.

Sema tek çocuktur. Ama istediği ilgiyi ve sevgiyi bir türlü görememişti. Babasının kendisine karşı bu kadar mesafeli oluşu belki de onun yaşadıklarının sebebiydi. Evlat edinildiğini sonradan öğrenmişti. Ancak sevgisini gösterememişti ailesi. Sema, bir arkadaşının “Çok soğuk duruyorsun.” dediğini hatırladı yeniden...

Ama o zamanlar kendinden yeterince haberi yoktu. Ergenliğin sonuna kadar çok okuyan bir kızdı. Bir parça keki eritmek için bir kilometre yürüdüğü olurdu. Sanki o zamanlar biyolojik saati iyi işliyordu. Ama sonradan böyle olacağı hiç aklına bile gelmemişti. Aslında okumaları hep politika, ekonomi, biyoloji üzerineydi çoğu zaman...

Bedenini yaşlanmaya karşı korumaya çalışırken, insanlara yapılan haksızlıkların nasıl düzelebileceği üzerine de uzun uzun tartıştırdı. Toplumsal bozulmalara karşı ne yapılması gerektiğini çok düşünürdü. Ve mutlaka “Daha iyi olmak için çalışmalıyız.” derdi arkadaş topluluklarında. Şimdilerde ise “Benden ne olur?” diye kafa yoruyordu. Acaba o dönemde toplum adına düşündüklerini kendisi için gerçekleştirebilir miydi?

Kendindeki problem neydi diye düşündü. Acaba kendisine mesafeli davranan ailesi mi sorundu? Yoksa biyolojik faktörler mi? Yoksa politik olarak yaşadığı coğrafya mı? Evlatlık olduğunu öğrendiğinde de soğuktan annesi ve babası. “Acaba o zamanlar da belirtiler mevcut muydu?” diye düşündü yeniden. Eskiden herkesin iyi olabileceğine inanırdı. Ama o, son zamanlarda biyolojik bir bozulmanın sonucunu yaşıyordu. “Ben hep dikkat ederdim oysa sağlığıma.” dedi birden. Her şey kötüleşmişti son aylarda kendinde. Tedavi olması gerekiyordu. Çünkü doktor bazı kopukluklardan bahsetmişti. Şimdilerde yeniden sorgulamaya başlamıştı ama beyninin ona oynadığı oyunlar bunu engellemeye çalışıyordu. “Bu bozulma neden?” diye kızdı kendine bir anda. Oysa mezun olduktan sonra görüşmediği arkadaşları devlet dairesinde işe başlamıştı. “Ne kadar da okurdum mükemmeli, ne yapabilirim?” diye düşünürdü. “Toplum nasıl daha iyi olabilir?” derdim.

Şimdilerde kendimin ne olacağına dair hiçbir fikrim yok. Bu bozulmanın sebebi ne olabilirdi? Babamın sık sık “Senden bir şey olmaz.” demesi mi? Ya da genetik sebepler mi? “Ben pozitif toplum için çalışmak isterken, kendimdeki bu negatiflik beni nereye götürecektir?” diye düşündü. Son olarak odasına sığındı. Şimdi tedavi bile zoruna gidiyordu. Annem “Kızım, geçer merak etme.” demişti. Her şeyin düzelebileceğini savunurken, şimdilerde iyi olana dair umudunu henüz kaybetmemişti. “Yine de annem iyiydi.” diye mırıldandı. Belki de sorun yarın değildi...

Belki de ilk kez kendine bakması gerekiyordu.

Kalbin Fay Kırıkları

Nurcan Ören

Yüzüne yağmur damlaları düşüyordu. Tanıdık bir his, diye düşündü. Küçükken balkonda yattıklarında da yüzüne değen yağmur damlalarıyla uyanırdı. Annesi babası bir telaşla yatakları ve çocukları içeri kaçırırlardı. Gözlerini sıkı sıkı kapattı, birazdan babası gelecek, kucaklayıp içeri taşıyacaktı mutlaka... Bekledi. Yağmur şiddetini arttırdı, o da iyice ıslanmaya başladı. Babasının gelmeyeceği bir yaşta olduğunu hatırlayıp gözlerini açtı.

Karanlık ama, şimşeklerin aydınlattığı bir geceye uyanmıştı. “Niye dışarda uyudum ki?.. Yoksa uyurgezer mi oldum?” dedi. Yavaşça kalkmaya çalıştı. İnsanlar koşuşuyordu. Belli bir yöne doğru değil de her yöne, bilinçsizce... Şimşek çakınca etrafını daha net gördü. Bütün binalar yıkılmış, yerle bir olmuştu. Kendi de o yıkıntılardan birinde uyanmıştı. İçini büyük bir acı kapladı. Ayağa kalkmaya çalıştı. Üstünde sadece bir havlu vardı. Koltuk altlarından itibaren vücudunu sarmış, havlunun bir köşesini, sardığı kenarın altına sıkıştırmıştı. Banyodan yeni çıkmıştı sanki. Kalkarken havlusu kaydı, memeleri açığa çıktı. Bir eliyle aceleyle kapattı, diğer eliyle havlusunu yere düşmeden yakaladı. Hemen çöktü, yeniden örttü kendini. Hiç kimse ona bakmamıştı, rahatladı. “Kimse görmemiştir inşallah.” dedi. Biraz sonra yürümeye çalıştı. Ayakları çıplaktı. Vıcık vıcık çamura bastı. Havlusu yine düştü, yine aceleyle kapattı kendini. Utanarak baktı insanlara. Kimse ilgilenmiyordu. Omuzlarının ve kollarının üşüdüğünü fark etti. Titremeye başladı. Titrerken ağlıyor ve inliyordu da...

-Hişt hişt... Uyan.
Eşinin dürtmesiyle uyandı.
- Hı?.. N'oluyor?
- Rüya gördün, ağılıyordun.
Gözlerini açtı, yatağındaydı. Üstünde en sevdiği pijaması vardı.
-Oh, çok şükür rüyaymış... Kolum dışarda kalınca üşümüşüm.
-Sorunlarınla yatıyorsun, onlar da rüyayla karşına çıkıyor, dedi.
-Allah Allah... Neden acaba?
Adam sustu, arkasını döndü.

Daha geçen hafta, otuz yıllık evliliklerinin yıldönümüydü ve o zamana kadar yaşanmış en büyük kavgalarını etmişlerdi. Adam gözlerini ayıra ayıra, "Mezarım senin mezarından ayrı olsun, seni ölünce bile yanımda istemiyom!" diye bağırıyordu.
Kadını için için yiyip bitiren, "Niye ki? Madem bu kadar kötü bir kadını benimle niye evli ki boşasaydı, n'olacaktı ki... Ölmemizi ve ayrı mezarlara gömülmemizi bekleyeceğine yaşarken ayrıldık... Bu sözleri de duymazdım." diye düşünüyordu. Çocuklarının babasına, otuz yıllık hayat yoldaşına bu sözler yakışmış mıydı şimdi?

O sabah erken kalktılar. Kızları, en çok istediği hayaline kavuşmuştu. Japonya'ya gidecekti. Evde hüznün ve gurur karışımı bir duygu vardı. Kız önce İstanbul'a, oradan da Tokyo'ya uçacaktı. Küçüklüğünden beri Japon teknolojisine, Japon çizgi filmlerine hayrandı. Ve şimdi de o ülkeden iş teklifi almıştı. Seve isteye, adeta uça uça kabul etmişti. Birlikte havaalanına gittiler. Geçen hafta da oğullarını yolcu etmişlerdi. Ayrılma saati geldiğinde sarılıp öptü, kokladı kızını.
-Anne koklayıp içine alacaksın nerdeyse...
-Alırım tabii bir daha ne zaman göreceğim seni... Babası da kızını alından öptü veda ederken. Oğullarını da Özbekistan'a uğurlamışlardı. İki çocuklarının da talihleri yurt dışından açılmıştı. Son defa el sallayıp, hiç konuşmadan arabaya döndüler.
O büyük kavgaları da geçen haftaki geri dönüş yolunda başlamıştı:
- Ellerin çocukları işe girer, sonra evlenir. Bizim çocuklar, okul bitince de yurt dışına çıkıyor.
- Biz temellerini attık, binanın üstü onların, kendileri bilir.
- Ne bilecekler... Ne zaman ev bark alacak bunlar?.. Bu yaşlar geri gelmez.
- Hayaller Senn Nehri, gerçekler Asi kalsın, öyle mi?

- Bizde o da yoktu.
- 21. Yüzyıl bizimkine benzemiyor. Kabul edecez, başka çare yok. Çocuklar küresel olmak zorunda. İş nerede olursa oraya gidecekler. Japonya olur, Amerika olur, Türk cumhuriyetleri olur, Dubai olur, Avustralya, Afrika...
- Ben anlamam. Hadi oğlan gitti, o da kardeş ülkeye gitti tamam da kızın başka ülkede işi yok.
- Neden? Çok sevdiğin, özlediğin için mi, kız olduğu için mi?
- Kız olduğu için... Gidecekse de ancak evlenir, gider...
- Yok yaa... Ne farkın kaldı kızlarını okutmayan babalardan?
- Aynı şey mi? Ben okuttum kızımı.
- Okudu, evinde otursun çocuklarına baksın. Gitmesin bir yere diye mi okuttun?
- Kültürlü, eğitilmiş bir anne olur işte.
-Önce kocasının, sonra erkek çocuklarının hayallerine destek olur. Kızını da kocası için yetiştirir. Öyle mi?
- Ne var bunda? Sen de öyle yapmadın mı?
- Maalesef... Ben bir gün işime döneceğim sanarak, yedi yıl bekledim, onca senem boşa geçti. Sonra da işe dönemedim zaten. Aynı şeyi kızım da mı yaşasın? Bu mudur senin baba olarak kızına vereceğin imkân?..
- İhtiyacın mı var? Ne istedin de alamadın, neyin hasretini çekiyorsun?
- Kariyerimden dolayı saygı görmeye ihtiyacım var. Beni dinleyen, ağzımdan ne çıkacak diye bekleyen meraklı dinleyicilere ihtiyacım var. Birkaç tane sonradan görme, ukala beyinsizin beni yok sayması karşısında, arkamda duracak güçlü dostlara ihtiyacım var...
- Evlendiğine pişmansın yani.
-Yoo... Ben evlendiğime pişman değilim. Sağlıklıyız, hayırlı evlatlarımız var, yokluk çekmiyoruz, kocamın içkisi kumarı yok, evine ailesine bağlı... Daha ne olsun... Sadece takdir etmeyi, teşekkür etmeyi, hatası karşısında özür dilemeyi bilmiyor o kadar. Bu evlilikte pişman olan sensin. Okumuş kadınla evlenmekten pişmansın. Bir türlü benim hayat görüşümü yıkıp geçemedin.
-Evet, ben pişmanım. Seninle evlendiğime pişmanım. Ne zaman eve gelsem, seni görsem bu pişmanlığım devam ediyor. Keşke ölsen de kurtulsam.
- Ölmemi niye bekliyorsun ki... Direkt ayrılalım, herkes yoluna gitsin...
- Hee... Bu yaştan sonra bir de sana nafaka mı vereceğim?

- Zamanında mesleğimi bırakmasaydım ne iyi olurdu de mi? Ama evet... Evlerden birkaçını, nafakayı vereceksin, ölmemi beklemeyeceksin işte... Bir de bu zamana kadar edindiğin mal varlığını paylaşmak iyi olacak.

- Allahsız!

-Ben mi?.. Bu zamana kadarki emeklerimi, fedakârlıklarımı hiçe sayıp ölmemi isteyen sensin, ben mi Allahsız oluyorum? Ağzından çıkan kulağın duyuyor mu? Karşında otuz yıllık karın var.

- Karım marım değilsin benim...Sus da haddini bil.

Yol boyu bağırmlar devam etmiş, evde de bitmemişti.

Bugün de derin sessizlik içinde o günü hatırlıyorlardı. İkisinin de paylaşmadığı kozları vardı. Kadının boğazı yırtılır gibi ağrıyordu. Söylenmemiş sözleri birikmiş, onu boğmaya başlamıştı bile. Camı açtı. Serin hava yüzüne çarpınca gözleri yaşardı. Dışardan bakan herhangi biri, çocuklarını uzak memleketlere gönderen annenin gözyaşları olduğunu düşünürdü.

Sessizliği yine adam bozdu:

-Ağla ağla... Önce kızı gönder tee cehennemin dibine sonra ağla...

- Kızım, dünyanın teknolojisine yön veren ülkeye, en iyi programların, yazılımların merkezine gitti. Cehennemin dibine değil.

- Al da başına çal kızını... İyi yetiştirememişsin ki anaya babaya karşı gelip çekti gitti.

- Ne diyorsun sen be?.. Nasıl yetiştirememişim. Dünyanın en iyi üniversitelerinden birine gitti. Gurur duy kızınla...

- Anası ney de kızı ne olacak...

- Pişman olacağın şeyler söyleme...

- Yeter, yeter bıktım senden. Ölsen kurtulsam... Mezarın da benimkiyle yan yana olma...

Bunu da bil...

- Dikkate alırım bu isteğini merak etme. Seni saray bahçelerine gömerim... Üstüne türbe de yaptırırım. Mutlu mesut çürürsün orada...

- Senin yanında olmasın da her yere razıyım.

- Tamam. Mezarlıklarına söylerim. Allah yıkamalı, kefenlemeli, cenaze nasip etsin de... Bir çukur buluruz ne de olsa...

- Bilmem işte...

Yağmur damlaları yüzüne art arda değince sıçradı. Gözlerini açtı. Karanlık bir geceye uyanmıştı. Bir uğultu vardı kulağında. Etrafta koşuşan insanlar... Yerinden kalkmadan önce bir eliyle üstünü yokladı. Vücudunu örten bir havlu vardı sadece. Kalkmaya çalışırken havlu kaydı. Üstü açılmasın diye panikle, havluya yeniden sarındı. Dikkatlice kalktı, yıkıntılarının üstünde durup koşuşan insanlara baktı. Çocukları neredeydi acaba, kendi evi de yıkılmış mıydı, niye ikidir dışarda uyanıyordu... Yine üşümeye başladı. Soğuktan titriyor, ağlıyor, inliyordu.

- Hişt hişt... Uyan.

- Hı?..

- Ağlıyorsun da... Yine rüya mı gördün?

- Ayy... Çok şükür rüyaymış... Gerçek gibiydi. Çıplaktım, üstümde sadece havlu vardı, o da ikide bir düşüyordu. Deprem de olmuş... Ay korkunçtu. Hayırdır inşallah...

- ...

- İnsanın kalbinde fay kırıkları oldukça, deprem rüyası kaçınılmaz oluyor. E... Artçımız yanımızda yatıyor ne de olsa... ölünce mezarı ayrı yerde olacaksa da...

-...

Midesi bulandı. Ağır sinir harplerinden sonra olduğu gibi... Kalktı, banyoya koştu. Lavaboda elini yüzünü yıkarken ani mide kramplarına da dayanmaya çalışıyordu. Bir ara başını kaldırıp aynaya baktı. Kocasının asık suratlı yansımasını gördü. Adam birden kadının saçlarına asıldı, bileğine doladı başını lavaboya çarptı. Kadın boş bulunmuştu ama beklediği bir saldırıydı. Geriye doğru, adamın karnına bir tekme indirdi. Adam, elindeki saç tutamıyla birlikte, koridora doğru yuvarlandı. Kadın kapıyı kilitledi. Camı yanan adam, kallavi bir küfür savurdu. Kadın aynı hızla cevap verdi:

-Karın marın değilsem neyinim? Ne istiyorsun benden?

Aynaya baktı. Alnında büyük bir morluk vardı, dişi kırılmış, dudağı patlamıştı. Gözünün beyazına kan oturmıştı. En çok da saç dipleri zonkluyordu. Elini saçlı deriye, korka korka değdirdi. Bir tutam saç, kökünden sökülmüştü.

-Ellerin kopsun be adam! Ellerin kopsun!..

Ağrılarından kurtulmanın bir yolu vardı. Duşu açtı, soğuk suyun altına girdi.

-Zatürreden gebereyim de kurtul benden!

Buz gibi suyu hissetmedi bile.

Başının zonklaması kısmen geçti, banyodan çıktı. Havluya büründü. Koltuk altından itibaren sardı kendini, bir köşesini göğüs hizasında sıkıştırdı. Saçlarını da başka bir havluya sardı. Üşüyüp üşümediğini anlayacak durumda değildi. Salona doğru yürüdü. Baktı başı ağrıyacak, bir ağrı kesici içti. Bu arada havlusunu düşüdü. “Ah rüyamdaki gibi...” dedi. Hemen toparlandı. Kocasını da olsa, hiç kimseye, böyle görünmek istemezdi.

Kızının odasına geçti, dolaplarına baktı. Kendine uygun bir kıyafet yoktu. Bordo renkli, üstü sim işlemeli bir kadife eşofman buldu. Önce, kızının kokusunu duymaya çalıştı. Derin derin kokladı. İçi burularak giydi. Tekrar salona geçti, bir koltuğa attı kendini.

Bulabildiği yastıkları üst üste yığıdı, başını dayadı. Ayaklarını karnına çekti, bir cenin gibi kıvrıldı. Gözlerini kapatmadan önce saate baktı. Dördü çeyrek geçiyordu.

Çok geçmeden yattığı koltuk sallanmaya başladı. Gözlerini açmaya çalıştı, masanın üstünde ne varsa yere düşüyordu. Duvarlar art arda çatlıyor, yarılıyordu. Kalkıp yatak odasına koşmak, kocasını uyandırmak istedi. Ayağa kalkamadı, yere yuvarlandı. Yere düşer düşmez duvar, koltuğun üstüne yıkıldı. Düştüğü yerde, halının üstünde, alt katların yıkıldığını hissediyor, bütün çatırtıları duyuyordu.

-Sefaaa!! Sefa uyan deprem oluyor! Sefaaa!
Gücünün yettiği en son sesle bağıırıyordu ama o gürültünün, derin uğultunun içinde sesini kendi de duyamıyordu.

Duvar, vitrin, çatı... art arda yıkıldı. Kadın, koltukla masa arasında, küçük bir alanda kalmıştı...

-Allahım... Allahım... Allahım...

Saatler gibi gelen sarsıntıdan sonra yüzüne yağmur damlaları düşerken açtı gözlerini. Karanlık bir geceydi. Arada şimşekler çakıyor, etrafını öyle görebiliyordu. Kızının ve oğlunun evde olmadığını hatırlayınca sevindi. Şimdi kocasını aramalıydı.

Olduğu yerden, açıklığa doğru emekledi.

Yatak odasının olduğunu tahmin ettiği yere doğru gitmeye çalıştı. Hiçbir şeyi tanıyamıyordu. -Sefa... Sefa... Geldim. Beni duyuyor musun? Sefa... Ses ver. Çaresizce, elleriyle bir şeyler kaldırmaya çalıştı. Yatak odasının fırlayıp dışarı fıskıran perdesini buldu. O perdeden içeri doğru uzandı. El yordamıyla, bulduğu şeyleri çekip çekip atıyordu. Yatağın battaniyesine ulaştı. “Eğer, kendini yere attıysa kurtulmuştur.” diye düşünüyordu.

Birden minicik bir umutla karşılaştı. Yumuşak bir tene dokundu. Dikkatlice baktı, bu bir eldi. Kolundaki saatten tanıdı, kocasının eliydi. -Buldum, buldum seni. Dayan, çıkaracağım. Elini buldum, sabret... Kendi elleriyle, elin olduğu yeri kazımaya, temizlemeye çalıştı. Kola doğru yer açabiliyordu. Fakat bir noktadan sonrasını kazamadı. Etrafına bakındı:

-Yardım edin, imdat! Kocamı buldum, çıkaramıyorum, yardım edin lütfen!
Çağırısına kimse cevap vermiyordu. Herkes kendi yakınını arıyordu, çaresizce çırpınıyorlardı. Kocasının elini biraz daha açığa çıkarmaya çalıştı. Elleriyle, ellerinin yetmediği yerde ayaklarıyla itmeye, kaldırmaya çalışıyordu ağır mobilya parçalarını, beton blokları... Biraz sonra el, omuzdan kopmuş bir kol olarak kadının kucağına düştü. Kadın bir çığlık attı... Herkes durdu, dünya durdu, kâinat durdu... Sadece yağmur devam ediyordu.

DERGİ EKİBİMİZ

01

Dergi Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Serpil Tunçer

03

Grafik Tasarım ve Yapay Zeka Yönetimi
Gülse Tunçer

05

Sosyal Medya Sorumlusu
Muhammed Balaban

07

Editör Ekibimiz
Fatma Türkdoğan
Ayten Dirier
Hatice Eğilmez K.

02

Dergi Basım
Son Çağ
Yayıncılık ve
Matbaacılık.

04

Yayın Kurulu
İnci Yılmaz Şimşek
Binnur Tekinalp
Enver Karahan

06

Yazım Düzenleme
Dilek Ayrıbaş
Betül Fırat
Nurcan Ören

08

Haber Editörü
Gülse Tunçer

Zübeyde Hanım Mahallesi, İstanbul Caddesi, İstanbul Çarşısı no:48/48 İskitler Altındağ, Ankara
Eserlerin gönderimi ve iletişim için ; erikagacidergi@hotmail.com
Resmi Sitemiz ; dergi.erikagacioyku.com

erikagacioyku.com

BİR ADIM AT

Acaba beğenilir mi dediğin bütün eserlerini bize gönder. Bence kendine sakladığın şaheserleri yayınlama vakti.